

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของ
ลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กรกฎาคม 2558

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการ
พักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดเชียงใหม่

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาธุรกิจเกษตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กรกฎาคม 2558

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่เข้าร่วมโครงการ
พักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
จังหวัดเชียงใหม่

กนกวรรณ สุขเสาร์

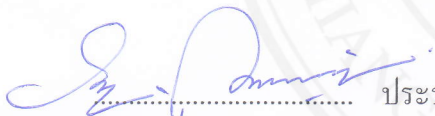
การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาธุรกิจเกษตร

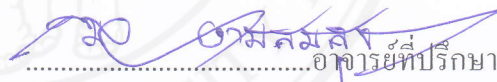
คณะกรรมการสอบ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ พิกุล ไคว์สุวรรณ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พิกุล ไคว์สุวรรณ)

18 กรกฎาคม 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

งานเพื่อการศึกษา
สำเร็จได้ด้วยกำลังใจจาก
บิดามารดา กัลยาณมิตรทั้งหลาย
และบูรพาจารย์ ผู้อุทิศเวลา
และความพยายามต่อข้าพเจ้า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่านที่ให้การสนับสนุนและคำแนะนำจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข ประธานกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ พิกุล โท้วสุวรรณ กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่เสียสละเวลาให้คำแนะนำ คำชี้แนะและคำติชม และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนา โพธิ์สุวรรณ ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบข้อผิดพลาดต่างๆที่เกิดขึ้นอันส่งผลให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณพนักงานพัฒนาธุรกิจ ธ.ก.ส. สาขาสันกำแพงทุกท่านพร้อมทั้งขอขอบคุณเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาสันกำแพง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านในภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตรที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนข้อมูลต่างๆ ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ตลอดจนญาติทุกๆท่านในครอบครัวที่ทำให้กำลังใจการสนับสนุนมาโดยตลอด ความดีทั้งหลายของงานเขียนเล่มนี้ขอมอบให้แก่บุคคลดังกล่าวข้างต้นทุกท่าน หากงานเขียนเล่มนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

กนกวรรณ สุขเสาร์

หัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่	
ผู้เขียน	นางสาวกนกวรรณ สุขเสาร์	
ปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจเกษตร)	
คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมล งามสมสุข รองศาสตราจารย์ พิภูล โค้วสุวรรณ	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อทราบพฤติกรรมทางการเงิน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ ทำการศึกษาด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในช่วงปี 2554-2557 จำนวน 300 ครัวเรือน ซึ่งจำแนกเป็นเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้คืนให้กับ ธ.ก.ส. ก่อนจะสิ้นสุดโครงการพักชำระหนี้ได้(ประเมิน ณ วันที่สิ้นสุดปีงบประมาณ 2556) จำนวน 188 ครัวเรือน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้คืนให้ธ.ก.ส. และยังคงอยู่ในโครงการพักชำระหนี้จำนวน 112 ครัวเรือนทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ-สังคมและพฤติกรรมทางการเงิน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและใช้แบบจำลองโลจิสต์ (logit model) เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือน พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-4 คน โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีรายได้เฉลี่ย 301,171 บาทต่อครัวเรือนต่อปีมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 199,492 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งมากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ที่มีรายได้เฉลี่ยและค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ย 175,785 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 168,169 บาทต่อครัวเรือนต่อปีตามลำดับ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีพฤติกรรมส่วนบุคคลในการเล่นการพนัน การดื่มสุรา และการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ มากกว่าเกษตรกรกลุ่ม

ตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ในส่วนพฤติกรรมกรรมการออมของ
เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มพบว่าส่วนใหญ่มีการออมเงิน โดยการฝากธนาคาร และมีการวางแผนการ
ใช้เงินไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นการป้องกันรายจ่ายที่เกินความจำเป็นและส่วนใหญ่จะมีซื้อสินค้า
เมื่อจำเป็นต้องใช้เท่านั้น

ในการจัดทำบัญชีครัวเรือนและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอด
ออมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีความ
เข้มข้นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอด
ออมมากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

เมื่อพิจารณาถึงภาระหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบและหนี้สินทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีจำนวนหนี้สินรวม
เฉลี่ย 200,322 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีจำนวน
หนี้สินรวมเฉลี่ย 239,071 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหนี้สินในระบบทั้งในระยะสั้นและ
ระยะยาว เกษตรกรเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของครัวเรือน และมีการใช้
เงินที่กู้ยืมผิดไปจากวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในตอนยื่นขอกู้ยืม

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง
2 กลุ่ม ที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คะแนน
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้จัดการประหยัดคอดออมของเกษตรกร และความเข้มข้นของ
การทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร ส่วนปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3
ปัจจัย ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่มากขึ้น และเป็นครัวเรือนที่มีพฤติกรรมในการเล่น
การพนันและดื่มสุรา

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรระหว่างการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ที่เกษตรกรระบุ
ประกอบด้วย ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ อัตราค่าจ้างแรงงาน และการขายผลผลิตที่มีพ่อค้าคน
กลางเป็นผู้กำหนดราคา นอกจากนี้ เกษตรกรยังระบุถึงอุปสรรคที่เกิดจากการที่เกษตรกรเน้นปลูกพืช
เชิงเดี่ยว มีการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย ส่วนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการพักชำระหนี้ที่ของ
เจ้าหน้าที่ของธ.ก.ส.ที่ดูแลรับผิดชอบโครงการระบุถึง ประกอบด้วย เกษตรกรลูกค้าไม่มีความใส่ใจ
ไม่ติดตามและไม่ตระหนักถึงหนี้สินของตนเองขาดความมั่นคงทางรายได้และทางอาชีพ ขาดแคลน
เงินทุนและขาดวางแผนการใช้เงิน รวมถึงหลักประกันสินเชื่อไม่เพียงพอกับเงินที่ต้องการขอกู้
นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังระบุว่า เกษตรกรบางส่วนมีพฤติกรรมส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราและ

เล่นการพนันต่างๆ นำเงินที่ต้องชำระคืนแก่ธนาคารไปใช้อย่างอื่น ชำระเงินไม่ตรงตามกำหนด ขาดการสำรองเงินไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน และปัญหาการผู้ร่วมซึ่งทำให้ต้องแบกรับภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า การที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจะสามารถชำระหนี้ได้นั้น จะต้องใส่ใจและเข้าพบปะเจ้าหน้าที่ที่ดูแลอยู่เสมอ เพื่อติดตามสถานะหนี้สินของตนเอง รวมถึงการลดพฤติกรรมการดื่มสุราการเล่นการพนันต่างๆ ให้น้อยลง และควรมีการวางแผนทางการเงินและปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ เกษตรกรยังควรต้องจัดทำบัญชีครัวเรือนอยู่เสมอเพื่อควบคุมรายรับรายจ่ายในครัวเรือนและฝึกความมีวินัยทางการเงิน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Factors Influencing Debt Repayment Ability of Members Participating in Debt Deferment Program of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, Chiang Mai Province	
Author	Miss KanokwanSooksao	
Degree	Master of Science (Agribusiness)	
Advisory Committee	Asst. Prof. Dr. KamolNgamsomsuke	Advisor
	Assoc. Prof. PhikulKowsuwan	Co-advisor

ABSTRACT

This study aimed to study the financial behaviors and factors affecting the ability of members of Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives who participated in Debt Deferment Program to repay debt. The study collected needed data from 300 farm households participating in debt deferment program of BAAC. They included 188 farm households who were able to repay debt to BAAC before the end of the deferment program (evaluated at the end of financial year 2013) and 112 farm households who were not able to repay debt. The socio-economic and financial behavioral data was analyzed using descriptive statistics. At the same time, the study employed logistic regression or logit model to find out factors affecting farmers' ability to repay debt under debt deferment program.

The study on socio-economic characteristics of farm households revealed that majority of them were men with the age between 51-60 years and held primary school. They had 1-4 laborers in the households. On the average, the farm households who were able to repay debt had the total income of 301,171 baht/household with the total expenditures of 199,492 baht/household/year. On the contrary, their counterpart who were not able to repay debt had the average total income of 175,785 baht/household with the total expenditures of 168,169 baht/household/year. When considering personal behavior, majority of farm households who were unable to repay debt had involved in gambling and liquor drinking behavior as well as attending social events more often than their counterpart. Moreover, the saving behaviors of the two groups were similar. They did

saving by depositing cash in the bank. They had done financial plan in advance in order to avoid overspending. Most of them were considerably thrifty. They spent only on necessary items.

Considering their practices on households' expenditure record keeping and knowledge on thrifty, the farm households who were able to repay debt had higher frequency of practicing households' expenditure record keeping than its counterpart. At the same time they also had better knowledge on thrifty.

On the average, the farm households who were able to repay debt had total debt (both from formal and informal sources and short-run and long-run debt) of 200,322 baht/household. The farm households who were not able to repay debt had higher debt level (i.e. 239,071 baht/households). Majority of debt of both groups was from formal sources. The main reason for farm households to participate in debt deferment program was to lower their burden on debt repayment during that period.

The study on factors that influence the ability of farmers to repay debt during participating the debt deferment program found that there were two factors positively and significantly contributed to the farmers' ability to repay debt. They were the higher level of knowledge on thrifty and the higher frequency of practicing households' expenditure record keeping. Yet there were other 3 factors negatively and significantly associated with the farmers' ability to repay debt. They included increasing age of the farm household heads and participation of farm households in gambling and liquor drinking behavior.

The study on problems encountered by farm households revealed that economic fluctuation, rising wage rate and traders' monopolized behavior in agricultural market were indicated by farmers in both groups. Yet these farmers also pointed that their concentration on mono-cropping and payment of unnecessary items could also cause problems for many farm households during their participation in debt deferment program. On the other hand, the BAAC officers who took care of the program reflected that farmers' lack of intention on debt, un-review of progressive, ignorance of debt burden, lack of stable income or occupation, lack of investment and suitable financial plan as well as lack of enough collateral were major problems caused farmers to remain indebtedness.

Moreover, the BAAC's officers also mentioned that some of farm household had involved in gambling and liquor drinking behavior. Some of them could not repay debt in time. Instead of repay debt some farm household used the money supposed to repay debt for other purposes. Many farm households could not have any reserve for emergency payment. Yet some of them also had problem of being co-borrower that caused them additional debt burden.

The results of this study suggested that the farmers participating in debt deferment program would be able to repay debt if they paid more attention on their debt and met frequently with officers who took care of the program. Besides, they should stay away from gambling and liquor drinking behavior. Last but not least, they were advised to form their financial plan and be strictly following their financial plan.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ง
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ถ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการศึกษา	3
1.5 นิยามศัพท์	3
1.6 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับ โครงการพักชำระหนี้	4
1.6.2 แนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้	4
1.6.3 ทฤษฎีการสร้างแบบจำลองโลจิสต์ (logit model)	7
1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการพักชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้	8
1.7.2 งานวิจัยเกี่ยวกับแบบจำลองโลจิสต์ (logit model)	10
บทที่ 2 ระเบียบวิธีการวิจัย	11
2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา	11
2.2 วิธีการศึกษา	13

สารบัญ(ต่อ)

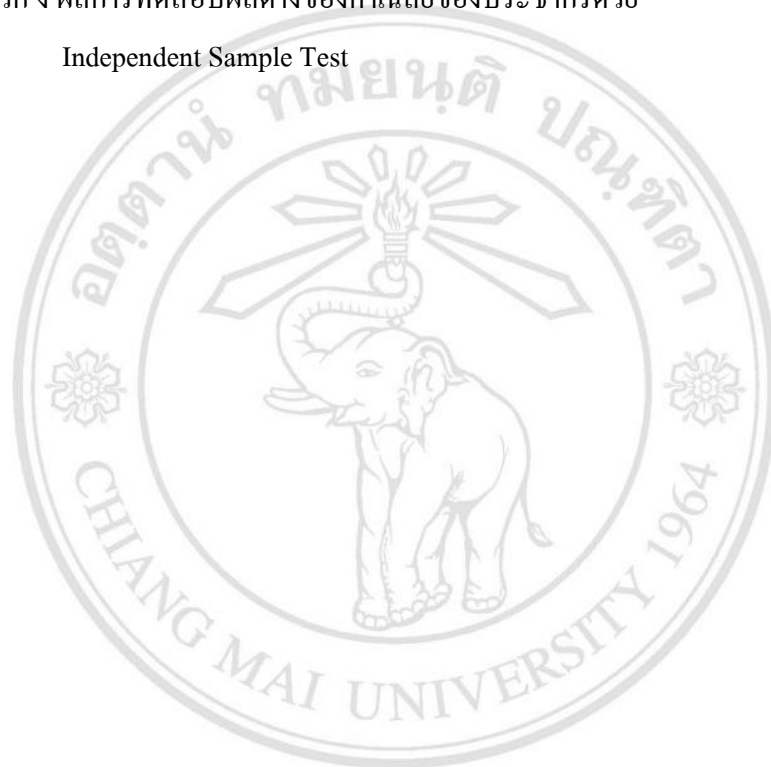
	หน้า
2.2.1 ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง	13
2.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	14
2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	15
บทที่ 3 ผลการศึกษา	17
3.1 ข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือน	17
3.1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	17
3.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร	19
3.2 พฤติกรรมส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	25
3.3 พฤติกรรมทางการเงินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	28
3.3.1 วิธีออมเงินของเกษตรกรตัวอย่าง	28
3.3.2 การวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันไม่ให้รายจ่ายเกินรายรับ	29
3.3.3 การจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร	30
3.3.4 เป้าหมายทางการเงินและวิธีการใช้จ่ายเงินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	36
3.4 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมของเกษตรกรตัวอย่าง	37
3.5 ภาระหนี้สินที่มีอยู่ก่อนเข้าร่วมโครงการฯและการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	39
3.5.1 ภาระหนี้สินที่มีอยู่ก่อนเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	39
3.5.2 จำนวนหนี้จากแหล่งต่างๆของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ	43
3.5.3 เหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	45
3.5.4 สัดส่วนของการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งแก่ธนาคาร	45
3.5.5 การเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการปรับศักยภาพเกษตรกรและการเข้าพบปะเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	46
3.5.6 การเข้าพบปะครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส	47

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
3.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือน เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้	48
3.6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการ ชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการฯ	48
3.6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการฯ	49
3.7 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการฯของเกษตรกรและ ข้อเสนอแนะ	52
3.7.1 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร	52
3.7.2 ข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร	55
3.8 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่ที่ ดูแลรับผิดชอบเกษตรกรและข้อเสนอแนะ	56
3.8.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการฯ จาก เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบเกษตรกร	56
3.8.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่ที่ ดูแลรับผิดชอบเกษตรกร	58
บทที่ 4 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	59
4.1 สรุปผลการศึกษา	59
4.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	62
4.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้	62
4.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	63
4.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	63
เอกสารอ้างอิง	64
ภาคผนวก	67
ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม	68

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้า ร่วมโครงการพักชำระหนี้	81
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองโลจิสต์	82
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยของประชากรด้วย Independent Sample Test	86
ประวัติผู้เขียน	89

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	จำนวนประชากรและครัวเรือนเกษตรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	13
ตารางที่ 3.1	จำนวนและร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	18
ตารางที่ 3.2	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	19
ตารางที่ 3.3	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามระดับช่วงรายได้ต่อปี และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	20
ตารางที่ 3.4	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามค่าใช้จ่ายต่อปี และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	21
ตารางที่ 3.5	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้ในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกที่ไม่มีรายได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	22
ตารางที่ 3.6	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปริมาณหนี้สิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	23
ตารางที่ 3.7	ค่าเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามแหล่งต่างๆของปริมาณหนี้สินและเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	25

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.8	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามพฤติกรรมส่วนบุคคลในการเล่นการพนัน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	26
ตารางที่ 3.9	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามพฤติกรรมส่วนบุคคลในการดื่มสุรา และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	27
ตารางที่ 3.10	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามพฤติกรรมส่วนบุคคลในการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	28
ตารางที่ 3.11	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปริมาณและวิธีออมเงิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	29
ตารางที่ 3.12	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามการวางแผนล่วงหน้าในการใช้เงิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	30
ตารางที่ 3.13	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	32
ตารางที่ 3.14	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะการใช้จ่ายเงินและเป้าหมายในการใช้เงิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	36
ตารางที่ 3.15	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล ที่ตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมได้ถูกต้อง จำแนกตามคำถามและเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	38

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.16	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักคอมพิวเตอร์ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	39
ตารางที่ 3.17	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนหนี้สินในระบบระยะสั้นและระยะยาว และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	40
ตารางที่ 3.18	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนหนี้สินนอกระบบระยะสั้นและระยะยาว และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	42
ตารางที่ 3.19	ค่าเฉลี่ยจำนวนหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนหนี้สินระยะสั้นและระยะยาวทั้งในและนอกระบบจากแหล่งต่างๆ ของครัวเรือนและเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	43
ตารางที่ 3.20	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามเหตุผลในการเข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	45
ตารางที่ 3.21	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามสัดส่วนการใช้เงินกู้ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	46
ตารางที่ 3.22	จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนครั้งในการพบปะเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	47
ตารางที่ 3.23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงปริมาณที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ	48
ตารางที่ 3.24	ผลการทดสอบค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสติก	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 3.25	จำนวนของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูลปัญหาอุปสรรคต่อความสามารถในการชำระหนี้ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	52
ตารางที่ 3.26	จำนวนของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้จากปัจจัยภายนอก และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	53
ตารางที่ 3.27	จำนวนของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้จากปัจจัยภายใน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้	54

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สารบัญรูป

หน้า

รูปที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

12

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม และเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการสินเชื่อด้านการเกษตรเป็นจำนวนมาก โดยแหล่งสินเชื่อด้านการเกษตรในระบบที่ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรเพื่อช่วยเหลือด้านการผลิต การตลาดพืชผลทางการเกษตร ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นแหล่งสินเชื่อด้านการเกษตรหลักในประเทศไทย จากการให้สินเชื่อดังกล่าว พบว่ายังคงประสบปัญหาหนี้สินค้างชำระมาโดยตลอด จากข้อมูลหนี้สินค้างชำระของ ธ.ก.ส. พบว่ามีจำนวนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในปี 2553 2554 และ 2555 จำนวน 52,674 ล้านบาท 34,898 ล้านบาท และ 52,253 ล้านบาท ตามลำดับ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2555)

ภาระหนี้สินของเกษตรกรยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ เช่นเดียวกับจังหวัดเชียงใหม่ จากข้อมูลเงินให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. ในจังหวัดเชียงใหม่ในปี 2553-2555 พบว่า มียอดเงินให้สินเชื่อรวมในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวน 16,449 ล้านบาท 18,079 ล้านบาท และ 24,821 ล้านบาท ตามลำดับ และมีจำนวนหนี้สินที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในปี 2553 2554 และ 2555 จำนวน 2,821 ล้านบาท 1,874 ล้านบาท และ 2,621 ล้านบาท ตามลำดับ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2555) ซึ่งเกษตรกรในอำเภอสันกำแพง เป็นอำเภอหนึ่งที่ประสบปัญหาความยากจน อันเนื่องมาจากภาระหนี้สินของเกษตรกรในการทำการเกษตร จากข้อมูลการให้สินเชื่อในส่วน ของ ธ.ก.ส. สาขาสันกำแพง อำเภอสันกำแพง พบว่า เกษตรกรสมาชิกขอสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. รวมในปี 2553 2554 และ 2555 จำนวน 1,208 ล้านบาท 906 ล้านบาท และ 987 ล้านบาท ตามลำดับ และมีจำนวนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ทั้งในระดับประเทศ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ พบว่า ในช่วงปี 2553-2554 จำนวนหนี้มีแนวโน้มลดลง แต่เมื่อถึงปี 2555 จำนวนหนี้กลับเพิ่มสูงขึ้น เหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้นจึงน่าจะเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้รัฐบาลมองเห็นปัญหาที่จะต้องเข้ามาทำการแก้ไข เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ตกอยู่ในภาวะลูกหนี้ในลักษณะดังกล่าว และเพื่อให้พ้นจากภาวะหนี้ในลักษณะนี้ได้อย่างยั่งยืนจึงเป็นที่มาของโครงการนี้

จากปัญหานี้สินค้ำชำระและความยากจนที่เป็นปัญหาในการดำรงชีวิตของเกษตรกรไทย ดังกล่าว ทาง ธ.ก.ส. มีความพยายามในการแก้ไขปัญหาด้วยมาตรการต่างๆ เช่น 1) มาตรการการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยขยายระยะเวลาการชำระหนี้ เป็นการขยายเวลายกกำหนดชำระเป็นรายงวดใหม่ตามความสามารถปัจจุบันของเกษตรกรลูกค้า 2) มาตรการการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยการลดดอกเบี้ยเมื่อลูกค้ามีหนี้ค้ำชำระสามารถชำระเสร็จในคราวเดียว แต่มาตรการนี้เกษตรกรลูกค้าจะไม่สามารถกลับมาขอใช้สินเชื่อกับ ธ.ก.ส. ได้อีก 3) มาตรการคืนดอกเบี้ยปรับร้อยละ 3 และ 4) มาตรการการจำหน่ายหนี้สูญออกจากบัญชี ซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรได้ทั้งหมด จนกระทั่งรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาและ ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นกลไกของรัฐบาลภายใต้การดูแลของกระทรวงการคลังได้รับมอบหมายจากภาครัฐให้จัดโครงการพักชำระหนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือด้านการเงินและบรรเทาความเดือดร้อนอันเกิดจากภาระหนี้สินค้ำชำระแก่เกษตรกรให้หลุดพ้นจากภาระหนี้และสามารถพึ่งพาตนเองโดยการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตรและสร้างรายได้ให้กับครอบครัวในโอกาสต่อไปได้ โดยธ.ก.ส. ให้เกษตรกรมีโอกาสนำเงินที่ต้องส่งชำระหนี้ไปฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของครัวเรือนให้ดีขึ้นระหว่างการพักชำระหนี้ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรลูกค้ารักษาวินัยทางการเงินโดยมีการชำระหนี้ได้ตามที่กำหนดไว้ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2556) ซึ่งถือได้ว่าเป็นโครงการที่ช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรที่เป็นลูกค้าของธนาคารอย่างมาก ดังนั้นการศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เข้ามามีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการนี้ จึงคาดว่าน่าเป็นประโยชน์ต่อธนาคาร โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ติดตามดูแลกลุ่มลูกค้าให้สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์และแนวทางการดำเนินการในโครงการดังกล่าวให้เกิดประสิทธิผลและเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย รวมทั้งผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ธนาคารได้ปรับปรุงแก้ไขและบริหารจัดการโครงการที่สามารถสนองตอบนโยบายของรัฐบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อทราบพฤติกรรมทางการเงินและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขา สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2) เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของลูกค้าและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขา สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1) เพื่อเป็นข้อมูลให้ครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการวินัยทางการเงินของครัวเรือนให้ดียิ่งขึ้น

2) ผู้บริหารธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบดูแลครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงบริหารจัดการโครงการพักชำระหนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาล

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ประชากรที่กำหนดเป็นประชากรตัวอย่าง คือ ครัวเรือนเกษตรกรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาต้นกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ตั้งแต่ ปีบัญชี 2554 โดยกำหนดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครัวเรือนเกษตรกรกลุ่มดังกล่าว ในปีบัญชี 2556 ซึ่งเป็นช่วงปีที่อยู่ในระหว่างดำเนินการโครงการพักชำระหนี้

1.5 นิยามศัพท์

ลูกค้าที่อยู่ในโครงการพักชำระหนี้ หมายถึง เกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาก่อนและสมัครเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ที่รัฐบาลมอบหมายนโยบายให้ ธ.ก.ส. นำมาดำเนินการเพื่อยืดระยะเวลาและให้โอกาสแก่เกษตรกรในการที่จะชำระหนี้คืน โดยจะไม่มีภาระหนี้เพิ่มในระหว่างที่อยู่ในโครงการ

โครงการพักชำระหนี้ หมายถึง การพักหนี้ครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้รายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า 500,000 บาท อย่างน้อย 3 ปี และปรับโครงสร้างหนี้สำหรับผู้มีหนี้เกิน 500,000 บาท รวมทั้งจัดทำแผนฟื้นฟูอาชีพและแผนการปรับโครงสร้างการผลิตอย่างครบวงจร เพื่อสร้างโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการมีรายได้ที่มั่นคงและสามารถใช้หนี้คืน

ครัวเรือนเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

1.6 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาดังนี้

1.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้

ในปี 2554 รัฐบาลมีนโยบายสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพและพักหนี้ครัวเรือน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของเกษตรกรที่มีหนี้สินกับ ธ.ก.ส. และเพื่อให้เกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระมีโอกาสนำเงินที่ต้องส่งชำระหนี้ไปฟื้นฟูตนเองในการประกอบอาชีพและปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตของครัวเรือนให้ดีขึ้นระหว่างการพักชำระหนี้ และให้ลูกค้า ธ.ก.ส. มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ในการพัฒนาอาชีพและการดำรงชีพอย่างมีเหตุผล สามารถนำไปเพิ่มรายได้ ลดค่าใช้จ่ายก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยมีระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2557 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2557 รวม 3 ปี ภายใต้นโยบายดังกล่าวได้มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ลูกค้า ธ.ก.ส. รายคนซึ่งมีเงินกู้เป็นหนี้ค้างชำระ หรือหนี้ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ปปน.) หรือลูกค้า ธ.ก.ส. ในพื้นที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) จำนวน 567,331 ราย จำนวนหนี้รวม 70,638 ล้านบาท และกลุ่มที่ 2 กลุ่มลูกค้าที่มีหนี้ต้นเงินกู้คงเหลือ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2554 กับ ธ.ก.ส. และสถาบันการเงินอื่น (ถ้ามี) รายละไม่เกิน 500,000 บาท โดยตรวจสอบข้อมูลการเป็นหนี้กับบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ได้ (ในปี 2554 มีทั้งหมด 76 แห่ง)

1.6.2 แนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้

แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุของการค้างชำระหนี้ โดยชนินทร์ (2534) การค้างชำระหนี้ของลูกหนี้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยากในการดำเนินงานของธนาคารเนื่องจากการพิจารณาสินเชื่อแก่ลูกค้าที่มาขอสินเชื่อแม้ว่าได้มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้กู้แล้วก็ตามแต่ยังมีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลให้ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดที่ระบุไว้ในสัญญาธนาคารได้มีระบบตรวจสอบติดตามหนี้หลังจากที่ได้ให้กู้แล้วซึ่งต้องหาวิธีการหรือมาตรการในการควบคุมหนี้ค้างชำระให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินเป้าหมายที่กำหนดซึ่งมูลเหตุของการค้างชำระหนี้สามารถสรุปได้ ดังนี้

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ได้ ได้แก่

1) ภาวะเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจหากภาวะเศรษฐกิจดีย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัวและเจริญรุ่งเรืองหากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซาย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทางธุรกิจและการจ้างงานน้อยลงรายได้ของบุคคลลดลงตาม ซึ่งในบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหารุนแรงถึงขั้นล้มละลายได้

2) นโยบายของรัฐบาลการดำเนินธุรกิจย่อมต้องเป็นไปในขอบเขตแห่งกฎหมายธุรกิจบางชนิดรัฐบาลอาจเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนก็อาจจะกำหนดให้มีการควบคุมราคาเช่นน้ำตาลปูนซีเมนต์ เป็นต้นการกระทำเช่นนี้ย่อมเป็นผลดีต่อผู้บริโภคแต่ถ้ามีปัจจัยอื่นที่เปลี่ยนแปลงรัฐบาลจะต้องพิจารณาปรับนโยบายให้เหมาะสมเช่น ถ้าต้นทุนของสินค้าที่ถูกควบคุมราคาสูงขึ้นก็ต้องขยับราคาควบคุมให้สูงขึ้นถ้าผู้ประกอบการไม่มีกำไรการขยายการผลิตเพื่อผลิตสินค้าเพิ่มขึ้นไว้รองรับความต้องการที่จะสูงขึ้นในอนาคตในด้านภาษีอากรถ้ามีการปรับปรุงระบบภาษีอากรให้ทันต่อสภาวะการณก็จะเป็นการช่วยเหลือธุรกิจเช่น การตั้งกำแพงภาษีเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมในประเทศนโยบายมาตรการทางการเงินที่ช่วยเหลือผู้ประกอบการ เป็นต้น

3) ค่านิยมและเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทั้งสองแม้ว่าคุณเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่ก็อาจทำให้ธุรกิจบางประเภทเกิดปัญหาขึ้นได้โดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแฟชั่นเมื่อผู้บริโภคมีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปหรือทางด้านเทคโนโลยีเช่นอุตสาหกรรมบางประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในราคาที่ถูกลงและคุณภาพที่ดีขึ้น

4) ภัยธรรมชาติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดเช่น ไฟไหม้ภัยจากน้ำท่วม ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติอุบัติเหตุ

ปัจจัยภายในซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในธนาคารที่เป็นผู้ปล่อยสินเชื่อเองและสาเหตุที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ของธนาคารได้แก่

1) การวิเคราะห์เครดิตไม่เป็นหรือหละหลวมเกิดจากการที่ผู้จัดการสาขาหรือผู้วิเคราะห์สินเชื่อหละหลวมในการพิจารณาให้เครดิตไม่ทราบรายละเอียดอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับธุรกิจของลูกค้าวางใจสินเชื่อประเภทนั้นๆ พฤติกรรมอุปนิสัยใจคอของลูกค้าแรงใจลูกค้ารายใหญ่หวังผลในการทำเป้าหมายเครดิตหรือเงินฝากไม่เรียกหลักประกันหรือไม่กล้าปฏิเสธเครดิต

2) ขาดการณ์คิดการไกลไม่ได้มองถึงสภาพการแข่งขันของธุรกิจนั้นๆ วางธุรกิจนั้นอยู่สภาวะอย่างไรเมื่อเทียบกับภาวะเศรษฐกิจที่ผันแปรในขณะนั้นและอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตไม่ได้กำหนดแนวทางป้องกันหรือติดตามดูแลควบคุมในจุดเสี่ยงต่างๆที่ทราบแล้ว

3) ขาดประสบการณ์ไม่มีความรู้เรื่องการวิเคราะห์เครดิตหรือวงจรธุรกิจทั้งยังไม่พยายามศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับธุรกิจที่จะต้องพิจารณาเครดิตนั้นๆ ไม่เข้าใจระเบียบวิธีการสินเชื่อเกี่ยวกับหลักประกันหลักทรัพย์สินตลอดจนประเภทเครดิตต่างๆ

4) ประมาทเลินเล่อเกิดจากความไม่เอาใจใส่ในการวิเคราะห์เครดิต ไม่กำหนดแผนการในการติดตามดูอาการสิ่งผิดปกติของลูกค้าด่วนสรุปในการพิจารณาเครดิตจนไม่มองถึงจุดเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในธุรกิจนั้นๆ

5) ไม่ซื่อสัตย์เกิดจากการมองเห็นประโยชน์ในส่วนตนมากกว่าของธนาคารเบียดบังผลประโยชน์ที่ควรเกิดขึ้นกับธนาคาร ไปเป็นของตนเองจงใจในการพิจารณาเครดิตเพื่อช่วยเหลือกิจการที่ตนมีผลประโยชน์หรือเพื่อนฝูงญาติพี่น้อง โดยไม่วิเคราะห์ถึงโครงการความเป็นไปได้ของโครงการราคาประเมินของหลักประกัน

ปัจจัยที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่

1) ด้านการเงิน ได้แก่ ปัญหาขาดสภาพคล่องเช่นจ่ายชำระหนี้คืนไม่ได้ตามกำหนดเรียกเก็บหนี้ไม่ได้ผลการวางแผนทางการเงินไม่ดี นำเงินไปลงทุนนอกระบบปัญหาหนี้อัตรส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงอาจเกิดจากสาเหตุการขยายตัวเร็วหรือมากเกินไปจนทำให้ทุนของตัวเองไม่เพียงพอปัญหาภาระดอกเบี้ยจ่ายสูงอาจเกิดจากสาเหตุการจัดการเงินทุนไม่ดีไม่รู้จักรั้วหรือไม่มีอำนาจต่อรองในการหาแหล่งเงินทุนที่ดอกเบี้ยต่ำปัญหาการดำเนินงานขาดทุนอาจเกิดจากสาเหตุมีการทุจริตหรือยักยอกเงินภายในบริษัทต้องนำเงินไปชำระหนี้รายอื่นๆ

2) ด้านการบริหารปัญหาการบริหารงาน ไม่ดีหรือไม่มีประสิทธิภาพอาจเกิดจากสาเหตุตัวผู้บริหารชอบทำงานคนเดียว (one man show) และไม่มีผู้รับช่วงงานหรือไม่มีผู้ช่วยตัวผู้บริหารขาดประสบการณ์ไม่มีการวางแผนที่ดี มีการเปลี่ยนตัวผู้บริหารบ่อย ผู้บริหารไม่มีการติดตามและควบคุมงานที่มีประสิทธิภาพปัญหาการดำเนินงานหยุดชะงักอาจเกิดจากสาเหตุผู้บริหารล้มป่วยหรือตายหรือหลบหนีเพราะถูกดำเนินคดีหรือมีเจ้าหนี้ภายนอกถูกฟ้องล้มละลายผู้บริหารทะเลาะกันหรือขัดผลประโยชน์ภายใน ปัญหาผู้บริหารเริ่มมีชื่อเสียงไม่ดีในวงการค้า ปัญหาผู้บริหารปกปิดข้อมูลที่แท้จริงกับธนาคารอาจเกิดจากสาเหตุมีการนำเงินไปใช้ในกิจการที่ไม่ถูกกฎหมายนำเงินไปใช้นอกวัตถุประสงค์ที่แจ้งกับธนาคาร สภาพธุรกิจที่แท้จริงไม่ดี

3) การผลิต ได้แก่ ปัญหาการผลิตทำได้ไม่เต็มที่เครื่องจักรเก่าเทคนิคการผลิตล้าสมัยวัตถุดิบ ไม่พอหรือพึ่งผู้จำหน่ายรายใหญ่รายเดียวปัญหาต้นทุนการขนส่งสินค้าสูง

4) ด้านการตลาด ได้แก่ ปัญหาสต็อกสินค้าสูงอาจเกิดจากสาเหตุสินค้าไม่ได้มาตรฐานไม่ปรับปรุงคุณภาพสินค้าทำให้สินค้าล้าสมัยคู่แข่งแข่งขันไม่ได้ โดยเฉพาะสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูงเช่นเครื่องใช้ไฟฟ้าคอมพิวเตอร์เป็นต้นระดมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงทำให้ขายไม่ได้ถูกแย่งส่วนแบ่งการตลาด (market share) ราคาสินค้าแพงกว่าคู่แข่งขั้นผู้ซื้อรายใหญ่ไม่ก็รายปัญหาภาวะการแข่งขันสูงหรืออาจมีการปลอมหรือเลียนแบบสินค้ารัฐบาลไม่ได้กำหนดหรือให้ความคุ้มครองสิทธิสินค้าประเภทนั้นปัญหาไม่มีการประชาสัมพันธ์หรือส่งเสริมการขายสินค้าอาจเกิดจากสาเหตุทีมงานด้านการขายไม่เก่ง ช่องทางการจัดจำหน่ายไม่ถูกต้อง

5) การที่ลูกหนี้นำเงินไปผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเช่นการนำไปตั้งกำไรธุรกิจลูกหนี้นำเงินไปใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยมีหนี้สินภายนอกมากเกินไป

6) การย้ายถิ่นที่อยู่การเปลี่ยนแปลงงานการถูกเลิกจ้างงานลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วยเรื้อรังทุพพลภาพสภาพครอบครัวหย่าร้าง

1.6.3 ทฤษฎีการสร้างแบบจำลองโลจิสต์ (Logit Model)

คัมสัน (2552) กล่าวว่า แบบจำลอง binary logit หรือ logistic regression ใช้สำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (explanatory variables) กับตัวแปรตาม Y (dependent variables) ซึ่งตัวแปรตามมีค่าเพียงสองค่า คือ 1 กับ 0 สามารถใช้ฟังก์ชันโลจิสติกส์ (logistic function) มาใช้ในการแก้ปัญหาเรื่องค่า Y ตามทฤษฎีของ George *et al.* (1988) และ Greene (2003)

ในทางคณิตศาสตร์ ฟังก์ชันโลจิสติกส์เขียนได้ว่า

$$Y = \frac{1}{1+e^{-x\beta}} \text{----- (1)}$$

ฟังก์ชันนี้มีคุณสมบัติว่าเมื่อใส่ค่า X เข้าไปแล้วจะผลิตค่า Y ออกมาอยู่ในกรอบระหว่าง 0 กับ 1 โดยที่ไม่รวมค่า 0 และไม่รวมค่า 1 คือ Y = (0,1) โดย

Pr (Y=0) คือ โอกาสที่จะไม่เกิดสิ่งที่เราสนใจ

Pr(Y=1) คือ โอกาสที่จะเกิดสิ่งที่เราสนใจ แต่อาจมีตัวกำหนดอื่นๆที่เข้ามามีอิทธิพลกับสิ่งที่เราสนใจ คือ f(X) ซึ่งสามารถนำมาเขียนความสัมพันธ์ดังกล่าวด้วยฟังก์ชันโลจิสติกส์ ดังนี้

$$\text{Pr}(y = 1) = \frac{1}{1+e^{-x\beta}} \text{----- (2)}$$

ในเรื่องเศรษฐมิติมีการกำหนด คือ X ไม่ได้เกิดขึ้นได้เอง แต่ถูกกำหนดมาอีกทีที่เราเรียกปัจจัยที่ทำให้เกิด X เหล่านี้ว่า ตัวแปร X

ตัวแปร X ส่งผลต่อตัวแปร X ในขนาดที่ต่างกันบางเรื่องเป็นเรื่องที่มีอิทธิพลมาก บางเรื่องมีอิทธิพลน้อย เราจะบอกว่าอิทธิพลมากหรือน้อยด้วยค่าเบต้าแล้วเมื่อรวมเรื่องอิทธิพลต่างๆ เข้ากับเรื่องปัจจัยต่างๆ ซึ่งสมมติว่ามี N ตัว สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\Pr(y = 1) = \frac{1}{1+e^{-x'\beta}} \quad \text{----- (3)}$$

ความเป็นต่อ (odd ratio) ของการเกิดเหตุการณ์ที่เราสนใจเมื่อเทียบกับเหตุการณ์ที่ไม่สนใจ สามารถเขียนได้ว่า

$$\frac{\Pr(y=1)}{\Pr(y=0)} = \frac{\left(\frac{1}{1+e^{-x'\beta}}\right)}{\left(\frac{e^{-x'\beta}}{1+e^{-x'\beta}}\right)} = \frac{1}{e^{-x'\beta}} = e^{-x'\beta} \quad \text{----- (4)}$$

สมการที่ 4 สามารถปรับให้เป็นสมการเส้นตรงได้ ด้วยการ take ln เข้าไปซึ่งจะให้ผลแสดงในสมการที่ 5 ดังนี้

$$\ln \frac{\Pr(y=1)}{\Pr(y=0)} = x'\beta = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \dots + \beta_k x_k \quad \text{----- (5)}$$

เมื่อสมการที่ 5 สามารถจัดในรูปสมการเส้นตรงได้แล้ว จะสามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ (β) ทั้งหมดได้

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการพักชำระหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการพักชำระหนี้ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการศึกษา เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ และปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร โดยบุญยืน (2545) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้หน่วยอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ธนัญชนก (2548) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยโครงการพักชำระหนี้ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ศิวาพร (2545) ศึกษาการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ และเบญจรัตน์ (2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยศึกษาเฉพาะอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งงานวิจัยของบุญยืน (2545) และศิวาพร (2545) ใช้แนวคิดการวิเคราะห์เครดิต และใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าไคส-แควร์ ส่วนเบญจรัตน์ (2550) ใช้การทดสอบ T-test และ F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง

ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้และเงินออม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการชำระคืนเงินกู้และความสำเร็จของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการ ส่วนการแก้ไขปัญหานี้ขึ้นระหว่างเกษตรกรกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นเหตุผลหลักในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร โดยชนัญชนก (2548) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการฟื้นฟูอาชีพหลังการพักชำระหนี้ เคยเข้าพบพนักงานของธนาคารน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ครั้งต่อ 3 ปี ได้รับการอบรมด้านเทคโนโลยีการผลิตพืช สัตว์ การประมงและไร่นาสวนผสม รวมถึงมีการวางแผนการผลิตของตนเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งส่วนใหญ่จัดทำบัญชีครัวเรือนไม่ถูกต้อง นอกจากนี้เหตุผลหลักที่นำเงินไปชำระหนี้กับธนาคาร เพราะมีแรงจูงใจจากประโยชน์ที่ธนาคารเสนอให้

การศึกษาของวันชัย (2547) ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้สถิติ T-test ในการทดสอบสมมติฐาน ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนของหนี้สินกับ ธ.ก.ส. ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดว่าจะได้รับ เนื่องจากมีหนี้สินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการไม่แตกต่างกัน แต่มีหนี้สินนอก ธ.ก.ส. ที่ลดน้อยลง มีรายได้เพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายลดลง เนื่องจากส่วนใหญ่ได้รับการฟื้นฟูอาชีพและอบรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้วยความสมัครใจ เล็งเห็นประโยชน์ที่ได้รับ อีกทั้งยังนำความรู้ไปเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาอาชีพ

การสำรวจข้อมูล ทบทวนวรรณกรรมและการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะปี 1950-2010 โดย Das *et al.* (2012) เป็นการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับหนี้สาธารณะและการปรับโครงสร้างหนี้ตามฐานข้อมูลใหม่ที่ธนาคารต่างๆ ได้จัดทำขึ้น โดยนำเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกระบวนการของการเกิดหนี้สาธารณะและการปรับโครงสร้างหนี้โดยรวมทั้งในส่วนของเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และกระบวนการทางกฎหมายหรือระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับหนี้สาธารณะ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า การปรับโครงสร้างหนี้ นั้น มักจะมีผลกระทบที่รุนแรงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยรวมของหนี้สาธารณะและเจรจาหรือหารือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้การปรับโครงสร้างหนี้มีความเที่ยงตรง โปร่งใส เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจน้อยที่สุดและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.7.2 งานวิจัยเกี่ยวกับแบบจำลองโลจิสติก (Logit Model)

สำหรับงานวิจัยที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาข้อมูล ทำการศึกษาโดยใช้แบบจำลองโลจิสติก (logit model) เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยวิเคราะห์ลักษณะของการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่สนใจหรือตัวแปรตาม โดยอธิบายได้ใน 2 ลักษณะ คือ เหตุการณ์ที่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และไม่เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้และแสดงข้อมูลในรูปของค่าเฉลี่ยร้อยละในลักษณะของตาราง และนำผลที่ได้มาสรุปเป็นข้อมูล ได้แก่ งานวิจัยของรพีพรรณ (2550) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เพื่อพยากรณ์หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าตัวแปรหรือปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ คือ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ อัตราส่วนวัดความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยและอัตราทุนหมุนเวียน และงานวิจัยของหัสติน (2550) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอ้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลได้แก่ รายได้สุทธิและแหล่งที่มาของรายได้ ซึ่งแหล่งที่มาของรายได้ที่เป็นภาคเกษตรกรรมควบคู่กับนอกภาคเกษตรกรรม จะมีผลทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลดลง เช่นเดียวกับงานวิจัยของวรรณ (2552) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการติดตามหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสิน ภาค 7 พบว่า ภาระค่าใช้จ่ายของและหนี้สินที่มีอยู่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งวิธีแก้ไข คือ การขยายเวลาการชำระหนี้ เช่นเดียวกับ รพีพรรณ (2550) และหัสติน (2550)

Khemraj (2009) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ NPLs กรณีศึกษาธนาคารแห่งประเทศไทย Guyana ซึ่งทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลค่า GDP อัตราการปล่อยสินเชื่อ อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตรา (NEER) และดัชนีค่าเงิน (NEER) ในปี 1994-2004 พบว่า อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราและค่า NPLs ของธนาคารพาณิชย์มีทิศทางเดียวกัน คือ จากข้อมูลของ Bank of Guyana หากอัตราการแลกเปลี่ยนเงินตรามีค่าสูงขึ้น จะมีผลต่อค่า NPLs ที่สูงขึ้น ส่วนการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยการศึกษาจากค่า GDP จะตรงกันข้ามกับค่า NPLs ซึ่งหมายความว่า การเติบโตที่แท้จริงของเศรษฐกิจมาจากค่า NPLs ที่น้อย และได้ทำการศึกษา พบว่า ธนาคารที่มีอัตราการลงทุนสูง และมีการปล่อยสินเชื่อที่มากเกินความจำเป็นจะมีค่า NPLs ที่สูงไปด้วย

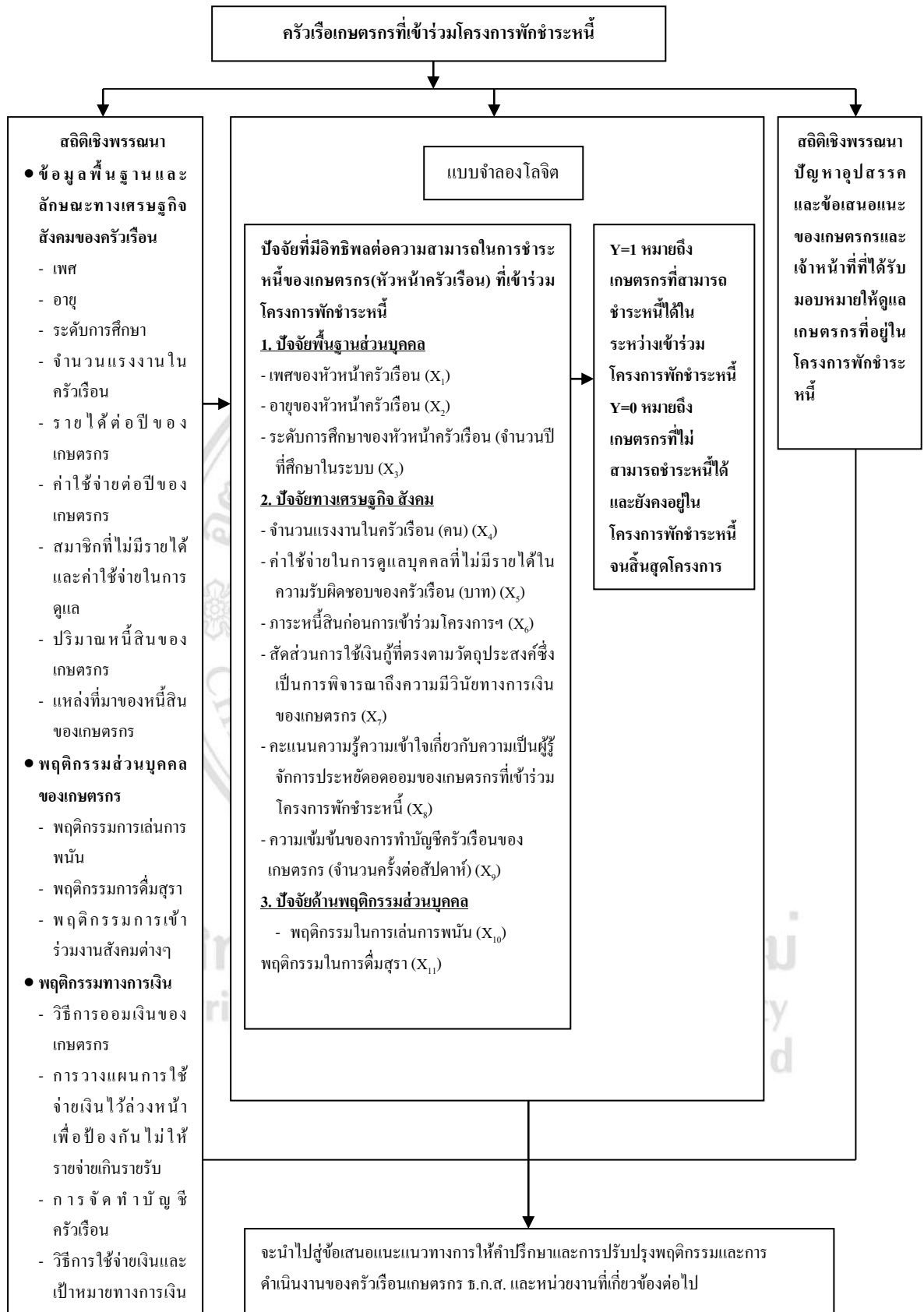
บทที่ 2

ระเบียบวิธีการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และแบบจำลองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดวิธีการศึกษา ดังนี้

2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษา ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมและพฤติกรรมของครัวเรือนเกษตรกรที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับ ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตร- และสหกรณ์การเกษตร ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้กลั่นกรองมาจากตัวแปรบางตัวแปรที่อยู่ในเกณฑ์ที่ ธ.ก.ส. ใช้พิจารณาอนุมัติสินเชื่อ คือ หลัก 6P และหลัก 5C การศึกษาส่วนนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ส่วนที่ 2 เป็น การศึกษาหาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรซึ่งศึกษาด้วยแบบจำลอง logit แบบสองทางเลือกหรือ binary logistic regression โคนนำเอาตัวแปรด้านเศรษฐกิจสังคม พฤติกรรม ส่วนบุคคล และพฤติกรรมทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกรมาหาความสัมพันธ์การชำระหนี้ได้หรือไม่"ได้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้กับ ธ.ก.ส. สาขาต้นกำแพง และส่วนที่ 3 เป็นการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้และปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตาม โครงการพักชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ที่ดูแล โครงการฯ ผลจากการศึกษาทั้ง 3 ส่วนจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการให้คำปรึกษาและการ ปรับปรุงพฤติกรรมและการดำเนินงานของครัวเรือนเกษตรกร ธ.ก.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป (ดูรูปที่ 2.1 ประกอบ)

รูปที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.2 วิธีการศึกษา

2.2.1 ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สถิติข้อมูลจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ระบุว่า ในปี 2554 มีครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสำนักกำแพงในช่วงปี 2554-2557 จำนวน 857 ครัวเรือน การศึกษานี้ได้ใช้สูตรการกำหนดจำนวนตัวอย่างตามวิธีที่เสนอโดย Yamane (1967) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดของประชากร
 e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

แทนค่า

$$n = \frac{857}{1 + 857(0.05)^2} = 272.71$$

ผลจากการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวน 273 ครัวเรือน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นที่สูงขึ้น การศึกษานี้จึงกำหนดจำนวนครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างเป็น 300 ราย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตามความต้องการของแบบจำลองโลจิสต์ คือ ครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งประเมินจากเกษตรกรที่เข้าโครงการพักชำระหนี้และสามารถชำระหนี้ได้และออกจากโครงการได้ ภายในปีงบประมาณ 2556 จำนวน 188 ราย (ร้อยละ 63) และครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้ (ครัวเรือนเกษตรกรที่ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ 2556 จำนวน 112 ราย (คิดเป็นร้อยละ 37) (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรและครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเกษตรกร	จำนวนครัวเรือน ประชากร (ครัวเรือน)	ครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง	
		จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
เกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้	537	188	62.67
เกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ ไม่ได้	320	112	37.33
รวมทั้งหมด	857	300	100.00

ที่มา: ธ.ก.ส. (2557) และการคำนวณ

2.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล que เก็บรวบรวมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สร้างเป็นเครื่องมือสัมภาษณ์ครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส. สาขาสำนักกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมทางการเงินของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักอดออมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ โดยกำหนดค่าและแปลผลคะแนนของคำถาม ดังนี้

คำตอบ	การให้คะแนน
ตอบได้ถูกต้อง	1
ตอบได้ไม่ถูกต้อง	0

การแปลผลคะแนนของคำถามจะใช้วิธีแบ่งเกณฑ์ของระดับความเป็นผู้รู้จักอดออมของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง และระดับน้อย (บุญชม, 2545) ดังนี้

คะแนนความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักอดออมของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ มีระดับคะแนนอยู่ระหว่าง 1-7 คะแนน

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$
$$= \frac{(7-1)}{3} = \frac{6}{3} = 2$$

ลิขสิทธิ์ © by Chiang Mai University
All rights reserved

ระดับคะแนน

การแปลผล

5.01-7.00	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดอดออมสูง
3.01-5.00	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดอดออมปานกลาง
1.00-3.00	หมายถึง	มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดอดอมนำ

ส่วนที่ 4 การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และภาระหนี้สินที่มีอยู่ก่อนเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ งานวิจัย บทความ วารสาร เอกสารข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ 1 วิเคราะห์พฤติกรรมทางการเงินใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อทราบถึงพฤติกรรมทางการเงินแต่ละด้านของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ รวมทั้งวิเคราะห์พฤติกรรมในด้านอื่นๆ โดยใช้ด้วยแบบจำลองโลจิสต์ (logit model) วิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องดังนี้

ตัวแปรตาม Y เป็นตัวแปรหุ่นของความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีค่าเพียงสองค่าคือ 0 และ 1 เนื่องจากมีทางออกเพียงสองรูปแบบดังนี้

Y = 1 หมายถึง เกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้ในระหว่างเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

Y = 0 หมายถึง เกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้และยังคงอยู่ในโครงการพักชำระหนี้จนถึงสิ้นสุดโครงการ

$$\ln\left(\frac{\text{pr}(y=1)}{\text{pr}(y=0)}\right) = x'\beta$$

$$= \beta_0 + \beta_1X_1 + \beta_2X_2 + \beta_3X_3 + \beta_4X_4 + \beta_5X_5 + \beta_6X_6 + \beta_7X_7 + \beta_8X_8 + \beta_9X_9 + \beta_{10}X_{10} + \beta_{11}X_{11}$$

โดยที่ β คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากแบบจำลอง

ตัวแปรอิสระ X หมายถึง ค่าตัวแปรทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยจะอยู่ในรูปแบบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ดังนี้

X_1 คือ เพศหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ในที่นี้ใช้ตัวแปรหุ่น โดย

$X_1 = 1$ เพศชาย $X_1 = 0$ เพศหญิง

X_2 คือ อายุหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (ปี)

X_3 คือ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (จำนวนปีที่ศึกษาในระบบ)

X_4 คือ จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง
(คน)

X_5 คือ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแลบุคคลในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้ (บาทต่อครัวเรือนต่อปี)

X_6 คือ ภาระหนี้สินที่มีก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ

X_7 คือ สัดส่วนการใช้จ่ายเงินกู้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงควมมีวินัยทางการเงินของเกษตรกร

X_8 คือ คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้จัดการประหยัดคอดอมของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้

X_9 คือ ความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร (จำนวนครั้งต่อสัปดาห์)

X_{10} คือ พฤติกรรมในการเล่นการพนัน ในที่นี้ใช้ตัวแปรหุ่น โดย

$X_{10} = 1$ เล่นการพนัน $X_{10} = 0$ ไม่เล่นการพนัน

X_{11} คือ พฤติกรรมในการดื่มสุรา ในที่นี้ใช้ตัวแปรหุ่น โดย

$X_{11} = 1$ ดื่มสุรา $X_{11} = 0$ ไม่ดื่มสุรา

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเกษตรกรที่อยู่ใน โครงการพักชำระหนี้ของธนาคารใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนาและหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

บทที่ 3

ผลการศึกษา

3.1 ข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือน

3.1.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางที่ 3.1 พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 64 มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชาย มีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี ร้อยละ 45 มีอายุเฉลี่ยที่ 41 ปี หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรร้อยละ 54 ได้รับการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 63 มีหัวหน้าครัวเรือนเป็นเพศชายเช่นกัน โดยร้อยละ 34 มีอายุอยู่ในช่วงเดียวกันคือ 51-60 ปี มีอายุเฉลี่ยที่ 41 ปี และร้อยละ 58 ได้รับการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เช่นเดียวกันกับครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	120	63.83	71	63.39	191	63.67
หญิง	68	36.33	41	36.61	109	36.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
อายุ						
น้อยกว่า 30 ปี	0	0.00	1	0.89	1	0.33
31-40 ปี	13	6.91	1	0.89	14	4.67
41-50 ปี	40	21.28	28	25.00	68	22.67
51-60 ปี	84	44.68	38	33.93	122	40.67
61-70 ปี	30	15.96	28	25.00	58	19.33
มากกว่า 70 ปีขึ้นไป	21	11.17	16	14.29	37	12.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
อายุเฉลี่ย (ปี)	56		58		57	
ระดับการศึกษา						
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	8	4.26	6	5.36	14	4.67
ประถมศึกษาปีที่ 4	101	53.72	64	57.14	165	55.00
ประถมศึกษาปีที่ 6	34	18.09	10	8.93	44	14.67
มัธยมศึกษาตอนต้น/ ปวช.	9	4.79	13	11.61	22	7.33
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส.	32	17.02	17	15.18	49	16.33
ปริญญาตรี	4	2.13	2	1.79	6	2.00
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.1.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร

1) จำนวนแรงงานในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานในครัวเรือนของเกษตรกร ดังตารางที่ 3.2 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน 1-4 คน เช่นเดียวกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 71 และ 73 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจำนวนแรงงานเฉลี่ยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยจำนวน 4 คน ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยจำนวน 3 คน

ตารางที่ 3.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนแรงงานในครัวเรือน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

จำนวนแรงงานในครัวเรือน	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1-4 คน	133	70.74	87	77.68	220	73.33
5-8 คน	53	28.19	25	22.32	78	26.00
มากกว่า 8 คน ขึ้นไป	2	1.06	0	0.00	2	0.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย (คนต่อครัวเรือน)	3.80		3.27		3.27	

ที่มา: จากการสำรวจ

2) รายได้ต่อปีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษารายได้โดยจำแนกตามระดับช่วงรายได้ต่อปีพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 19 มีรายได้ระหว่าง 250,001-300,000 บาท โดยมีรายได้ต่อปีเฉลี่ย 301,171.28 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 66 มีรายได้ต่ำกว่า 150,000 บาท โดยมีรายได้ต่อปีเฉลี่ย 175,784.64 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เมื่อพิจารณาจากรายได้โดยรวมแล้ว พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีรายได้ต่อปีเฉลี่ย 244,605.27 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

ซึ่งกล่าวได้ว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีรายได้ที่สูงกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามระดับช่วงรายได้ต่อปี และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

ช่วงรายได้ (บาท/ปี)	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 150,000 บาท	30	15.96	38	33.93	96	32.00
150,001-200,000 บาท	30	15.96	52	46.43	56	18.62
200,001-250,000 บาท	32	17.02	8	7.14	38	12.67
250,001-300,000 บาท	35	18.62	10	8.93	45	15.00
300,001-350,000 บาท	18	9.57	4	3.57	22	7.33
350,001-400,000 บาท	7	3.72	0	0.00	7	2.33
400,001-450,000 บาท	1	0.53	0	0.00	1	0.33
450,001-500,000 บาท	7	3.72	0	0.00	7	2.33
500,001-550,000 บาท	8	4.26	0	0.00	9	3.00
มากกว่า 550,000 บาท	20	10.64	0	0.00	19	6.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
รายได้เฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)**	301,171.28		175,784.64		244,605.27	

หมายเหตุ: ** ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เมื่อทดสอบด้วย t-test แบบ Independent

Sample Test

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ค่าใช้จ่ายต่อปีของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาค่าใช้จ่ายของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์-การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 3.4 สามารถพิจารณาค่าใช้จ่ายของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ พบว่าส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่ 150,001-200,000 บาท ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 32.45 และ 37 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.4 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามค่าใช้จ่ายต่อปี และ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

ค่าใช้จ่าย (บาท/ปี)	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 150,000 บาท	58	30.85	37	33.04	95	31.67
150,001-200,000 บาท	61	32.45	50	44.64	111	37.00
200,001-250,000 บาท	34	18.09	24	21.43	58	19.33
250,001-300,000 บาท	10	5.32	1	0.89	11	3.67
300,001-350,000 บาท	17	9.04	0	0.00	17	5.67
350,001-400,000 บาท	5	2.66	0	0.00	5	1.67
มากกว่า 400,000 บาท	3	1.60	0	0.00	3	1.00
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)**	199,491.96		168,168.82		187,797.99	

หมายเหตุ: ** ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เมื่อทดสอบด้วย t-test แบบ Independent Sample Test

ที่มา: จากการสำรวจ

4) สมาชิกที่ไม่มีรายได้และค่าใช้จ่ายในการดูแล

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3.5 จำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้และค่าใช้จ่ายในการดูแลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 55 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้จำนวน 1-2 คน และเมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแล พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 34 ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกที่ไม่มีรายได้ ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีจำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้จำนวน 1-2 คนและไม่มีค่าใช้จ่ายในการดูแลเช่นเดียวกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ เมื่อพิจารณาจำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้โดยเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่มพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้มีจำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้เฉลี่ยจำนวน 1 คนและไม่มีค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกเหล่านั้น

ตารางที่ 3.5 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้ในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกที่ไม่มีรายได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้ในครัวเรือน						
ไม่มี	66	35.11	44	39.29	110	36.67
1-2 คน	104	55.32	57	50.89	161	53.67
3-4 คน	14	7.45	10	8.93	24	8.00
มากกว่า 4 คนขึ้นไป	4	2.13	1	0.89	5	1.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนสมาชิกที่ไม่มีรายได้ในครัวเรือน (คน)	1.14		1.01		1.09	
ค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกที่ไม่มีรายได้						
ไม่มีค่าใช้จ่าย	65	34.57	43	38.39	108	36.00
1-20,000 บาท	26	13.83	26	23.21	52	17.33
20,001-30,000 บาท	9	4.79	3	2.68	12	4.00
30,001-40,000 บาท	25	13.30	10	8.93	35	11.67
40,001-50,000 บาท	19	10.11	6	5.36	25	8.33
50,001-60,000 บาท	9	4.79	10	8.93	19	6.33
60,001-70,000 บาท	10	5.32	5	4.46	15	5.00
70,001-80,000 บาท	5	2.66	1	0.89	6	2.00
มากกว่า 80,000 บาท	20	10.64	8	7.14	28	9.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
ค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกที่ไม่มีรายได้เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)**	39,810.64		27,217.86		35,109.33	

หมายเหตุ: ** ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เมื่อทดสอบด้วย t-test แบบ Independent

Sample Test

ที่มา: จากการสำรวจ

5) ปริมาณหนี้สินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาปริมาณหนี้สินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งสามารถจำแนกปริมาณหนี้สินได้เป็นปริมาณหนี้สินในระบบและปริมาณหนี้สินนอกระบบ เมื่อพิจารณาตารางที่ 3.6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 41 มีปริมาณหนี้สินในระบบต่ำกว่า 150,000 บาท โดยมีปริมาณหนี้สินในระบบเฉลี่ย 186,384 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 29 มีปริมาณหนี้สินในระบบอยู่ในช่วง 150,001-200,000 บาท โดยมีปริมาณหนี้สินในระบบเฉลี่ย 232,477 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

เมื่อพิจารณาปริมาณหนี้สินนอกระบบของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มในตารางที่ 3.6 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 89 มีปริมาณหนี้สินนอกระบบต่ำกว่า 150,000 บาท โดยมีปริมาณหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 3,697 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 85 มีปริมาณหนี้สินนอกระบบต่ำกว่า 150,000 บาท เช่นเดียวกัน โดยมีปริมาณหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 7,500 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งกล่าวได้ว่าปริมาณหนี้สินส่วนใหญ่ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มเป็นหนี้สินในระบบ ซึ่งพบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นมีปริมาณหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบโดยเฉลี่ยมากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้

ตารางที่ 3.6 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปริมาณหนี้สิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

ปริมาณหนี้สิน	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ปริมาณหนี้สินในระบบ						
ต่ำกว่า 150,000 บาท	78	41.49	27	24.11	105	35.00
150,001-200,000 บาท	41	21.81	32	28.57	73	24.33
200,001-250,000 บาท	22	11.70	14	12.50	36	12.00
250,001-300,000 บาท	25	13.30	8	7.14	33	11.00
300,001-350,000 บาท	10	5.32	15	13.39	25	8.33
มากกว่า 350,000 บาท	12	6.38	16	14.29	28	9.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00

ตารางที่ 3.6 (ต่อ)

ปริมาณหนี้สิน	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ปริมาณหนี้สินในระบบ โดยเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)**	186,383.76		232,476.79		203,591.82	
ปริมาณหนี้สินนอกระบบ						
ต่ำกว่า 5,000 บาท	167	88.83	95	84.82	262	87.33
5,001-10,000 บาท	3	1.60	1	0.89	4	1.33
10,001-15,000 บาท	4	2.13	4	3.57	8	2.67
15,001-20,000 บาท	0	0.00	0	0.00	0	0.00
20,001-25,000 บาท	4	2.13	0	0.00	4	1.33
มากกว่า 25,000บาท	10	5.32	12	10.71	22	7.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
ปริมาณหนี้สินนอกระบบ โดยเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)**	3,696.86		7,500.08		5,116.73	
รวมหนี้สินทั้งหมด (บาท/ครัวเรือน/ปี)	190,080.62		239,976.87		208,708.55	

หมายเหตุ: ** ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เมื่อทดสอบด้วย t-test แบบ Independent Sample Test

ที่มา: จากการสำรวจ

6) แหล่งที่มาของหนี้สินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของหนี้สินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจากตารางที่ 3.7 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้สินได้ส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบมาจาก ธ.ก.ส. โดยเฉลี่ยจำนวน 161,149 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งคล้ายคลึงกับกลุ่มครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ที่มีหนี้สินในระบบมาจาก ธ.ก.ส. เช่นเดียวกัน โดยส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบเฉลี่ยจำนวน 208,393 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

ส่วนแหล่งที่มาของหนี้สินนอกระบบของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีหนี้สินนอกระบบจากนายทุนเงินกู้โดยเฉลี่ยจำนวน 2,080 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีหนี้สินนอกระบบจากญาติพี่น้องโดยเฉลี่ยจำนวน 2,500 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

ตารางที่ 3.7 ค่าเฉลี่ยหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามแหล่งต่างๆของปริมาณหนี้สินและเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

แหล่งที่มาของปริมาณหนี้สิน	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	รวม
หนี้สินในระบบ	186,383.76	232,476.79	203,591.82
ธ.ก.ส.	161,148.65	208,392.86	178,786.49
ธนาคารพาณิชย์/ธนาคารออมสิน	2,978.72	714.29	2,133.33
สหกรณ์การเกษตร	0.00	1,964.29	733.33
กองทุนหมู่บ้าน	19,255.32	16,991.07	18,410.00
อื่นๆ	4,495.50	4,414.29	3,528.67
หนี้สินนอกระบบ	3,696.86	7,500.08	5,116.73
นายทุนเงินกู้	2,080.85	1,696.43	1,200.00
ญาติพี่น้อง	760.64	2,500.08	2,156.73
เพื่อนบ้าน	159.57	766.79	730.00
อื่นๆ	119.27	2,526.79	1,030.00
รวมหนี้สินทั้งหมด (บาท/ครัวเรือน/ปี)	190,080.62	239,976.87	208,708.55

ที่มา: จากการสำรวจ

3.2 พฤติกรรมส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาพฤติกรรมส่วนบุคคลของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมในการเล่นเกมการพนัน พฤติกรรมการดื่มสุรา และพฤติกรรมการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ เช่น งานบุญ เป็นต้น โดยเป็นการศึกษาในลักษณะการใช้จ่ายเงินที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนำไปใช้ในพฤติกรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังนี้

1) พฤติกรรมการเล่นเกมการพนัน

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3.8 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีพฤติกรรมการเล่นเกมการพนัน โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เล่นเกมการพนันคิดเป็นร้อยละ 89 รองลงมา มีการเล่นเกมการพนัน 1-2,000 บาทต่อปี และ 2,001-4,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 5 และ 3 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนใหญ่เล่นเกมการพนัน 1-2,000 บาทต่อปี ร้อยละ 33 ไม่เล่นเกมการพนันร้อยละ 16 และเล่นเกมการพนัน 4,001-6,000 บาทต่อปี ร้อยละ 15

ตารางที่ 3.8 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามพฤติกรรมการเล่นการพนัน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

พฤติกรรมการเล่นการพนัน (บาท/ปี)	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ไม่เล่นการพนัน	167	88.83	18	16.07	185	61.67
เล่นการพนัน						
1-2,000 บาท	10	5.32	37	33.04	47	15.67
2,001-4,000 บาท	6	3.19	15	13.39	21	7.00
4,001-6,000 บาท	2	1.06	17	15.18	19	6.33
6,001-8,000 บาท	1	0.53	10	8.93	11	3.67
8,001-10,000 บาท	2	1.06	7	6.25	9	3.00
มากกว่า 10,000 บาท	0	0.00	8	7.14	8	2.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนเงินเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	352.61		3,564.84		1,551.85	

ที่มา: จากการสำรวจ

2) พฤติกรรมการดื่มสุรา

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3.9 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีพฤติกรรมการดื่มสุรา โดยส่วนใหญ่ดื่มสุราคิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมา มีการดื่มสุรา 1-4,000 บาทต่อปี และ 4,001-8,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 12 และ 5 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนใหญ่ดื่มสุรา 1-4,000 บาทต่อปี ร้อยละ 29 ดื่มสุรา 4,001-8,000 บาทต่อปี ร้อยละ 26 และไม่ดื่มสุรา ร้อยละ 21

ตารางที่ 3.9 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามพฤติกรรมการดื่มสุรา และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

พฤติกรรมส่วนบุคคลในการดื่มสุรา (บาท/ปี)	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ไม่ดื่มสุรา	140	74.47	21	18.75	161	53.67
ดื่มสุรา						
1-4,000 บาท	23	12.23	33	29.46	56	18.67
4,001-8,000 บาท	10	5.32	30	26.79	40	13.33
8,001-12,000 บาท	9	4.79	15	13.39	24	8.00
12,001-16,000 บาท	3	1.60	6	5.36	9	3.00
16,001-20,000 บาท	3	1.60	3	2.68	6	2.00
มากกว่า 20,000 บาท	0	0.00	4	3.57	4	1.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนเงินเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	1,559.26		5,431.43		3,004.87	

ที่มา: จากการสำรวจ

3) พฤติกรรมการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3.10 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีพฤติกรรมการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ โดยส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมงานสังคมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 87 รองลงมา มีการเข้าร่วมงานสังคม 1-1,000 บาทต่อปี และ 1,001-2,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 6 และ 3 ตามลำดับ ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ โดยส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมงานสังคมต่างๆ เช่นกันกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ คิดเป็นร้อยละ 84 และมีการเข้าร่วมงานสังคม 3,001-4,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 5

ตารางที่ 3.10 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามพฤติกรรมการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

พฤติกรรมส่วนบุคคลในการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ (บาท/ปี)	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ไม่เข้าร่วมงานสังคมต่างๆ	163	86.70	94	83.93	257	85.67
เข้าร่วมงานสังคมต่างๆ						
1-1,000 บาท	11	5.85	2	1.79	13	4.33
1,001-2,000 บาท	6	3.19	4	3.57	10	3.33
2,001-3,000 บาท	4	2.13	4	3.57	8	6.67
3,001-4,000 บาท	3	1.60	6	5.36	9	3.00
4,001-5,000 บาท	1	0.53	0	0.00	1	0.33
มากกว่า 5,000 บาท	0	0.00	2	1.79	2	0.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนเงินเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	213.14		434.46		295.77	

ที่มา: จากการสำรวจ

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3.8-3.10 ในส่วนของพฤติกรรมส่วนบุคคลในการเล่นการพนัน การดื่มสุรา และการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มนั้น พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีพฤติกรรมส่วนบุคคลในการเล่นการพนัน การดื่มสุรา และการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ มากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ โดยพฤติกรรมส่วนบุคคลเหล่านี้ เป็นพฤติกรรมที่กระทบต่อรายจ่ายในครัวเรือนของเกษตรกรคือ มีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้นในขณะที่รายได้ยังคงเท่าเดิม ส่งผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรได้

3.3 พฤติกรรมทางการเงินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1 ปริมาณและวิธีออมเงินของเกษตรกรตัวอย่าง

การศึกษาวิธีการออมเงินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะการออมเงินที่

เหมือนกันคือ ส่วนใหญ่ออมเงิน โดยการฝากธนาคาร โดยรวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาคือการออมเงินโดยการซื้อสลากออมสิน และการฝากประกันชีวิต ซึ่งโดยรวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 13 และ 12 ตามลำดับ โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีเงินออมเฉลี่ย 10,720 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นมีเงินออมเฉลี่ย 7,284 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งกล่าวได้ว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีเงินออมมากกว่าเกษตรกรกลุ่มที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (ดังตารางที่ 3.11)

ตารางที่ 3.11 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปริมาณและวิธีออมเงิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

วิธีการออมเงิน	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ฝากธนาคาร	111	59.04	61	54.46	172	57.33
ฝากประกันชีวิต	20	10.64	15	13.39	35	11.67
ลงทุนในสลากออมสิน	23	12.23	17	15.18	40	13.33
ลงทุนในพันธบัตรต่างๆ	5	2.66	0	0.00	5	1.67
กองทุนหมู่บ้าน	16	8.51	12	10.71	28	9.33
อื่นๆ เช่น แชรส์ ซื้อทองคำ	13	6.91	7	6.25	20	6.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนเงินออมเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)**	10,720.32		7,284.11		9,437.47	

หมายเหตุ: ** ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 เมื่อทดสอบด้วย t-test แบบ Independent Sample Test

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.2 การวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันไม่ให้อายจ่ายเกินรายรับ

จากการศึกษาด้านการวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้าของเกษตรกร เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3.12 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินล่วงหน้าโดยคิดเป็นร้อยละ 65 และ 70 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ นั้น ยังคงให้ความสำคัญต่อการมีค่าใช้จ่ายที่มากเกินกว่ารายรับของครัวเรือน จึงมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินของครัวเรือนไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นการป้องกันรายจ่ายที่อาจมีมากเกินความจำเป็น

ตารางที่ 3.12 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามการวางแผนล่วงหน้าในการใช้เงิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

การวางแผนล่วงหน้าในการใช้เงิน	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ใช่	122	64.89	79	70.54	201	67.00
ไม่ใช่	66	35.11	33	29.46	99	33.00
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.3 การจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร

การจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นแบ่งการศึกษาการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็น 3 ลักษณะ คือ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนและเลิกทำแล้ว เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนและยังทำอยู่ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนเลย โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 50 ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนเลย ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 47 เคยทำบัญชีครัวเรือนแต่เลิกทำแล้ว โดยมีผลการศึกษาดังตารางที่ 3.13 ดังนี้

1) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เคยทำบัญชีครัวเรือนแต่เลิกทำแล้ว

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีในช่วงกลางคืน ร้อยละ 59 ได้รับสมุดบัญชีครัวเรือนและคำแนะนำในการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 98 รวมถึงได้รับการสอนการจัดทำบัญชีจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 94 และครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ทั้งหมดจัดทำบัญชีที่บ้านและได้รับการสนับสนุนจาก ธ.ก.ส. ในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเฉลี่ย 3 ครั้งต่อสัปดาห์

ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่จัดทำบัญชีในช่วงกลางคืนร้อยละ 51 โดยมีการทำบัญชีครัวเรือนที่บ้านของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 94 อีกทั้งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ร้อยละ 98 เคยได้รับสมุดบัญชีครัวเรือนและได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ได้รับการสอนการจัดทำครัวเรือนจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 91 และมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเฉลี่ย 1 ครั้งต่อสัปดาห์

ซึ่งกล่าวได้ว่าลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ในกลุ่มที่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนแต่เลิกทำแล้วนั้นมีลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่คล้ายกัน โดยมีความแตกต่างกันในเรื่องของความเข้มข้นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนต่อสัปดาห์มากกว่าครัวเรือนที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

2) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เคยทำบัญชีครัวเรือนและยังทำอยู่

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 58 จัดทำบัญชีครัวเรือนในช่วงเวลากลางคืน โดยส่วนใหญ่ทำบัญชีครัวเรือนที่บ้านและได้รับคำแนะนำจาก ธ.ก.ส. ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมดได้รับสมุดบัญชีครัวเรือนและการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. โดยได้รับการสอนการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 55 และ มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเฉลี่ย 3 ครั้งต่อสัปดาห์

ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่ร้อยละ 74 จัดทำบัญชีครัวเรือนในช่วงกลางคืนเช่นเดียวกัน โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมดทำที่บ้านและได้รับการสนับสนุนการจัดทำบัญชีครัวเรือน รวมถึงคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ร้อยละ 89 เคยได้รับสมุดบัญชีและได้รับการสอนการจัดทำบัญชีจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. และ มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนเฉลี่ย 1 ครั้งต่อสัปดาห์

ซึ่งกล่าวได้ว่าลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ในกลุ่มที่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนและยังทำอยู่นั้น มีลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่คล้ายคลึงกัน คือส่วนใหญ่ทำบัญชีครัวเรือนที่บ้านของตนเอง และได้รับการสนับสนุน การส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องของความเข้มข้นในการจัดทำบัญชีครัวเรือนต่อสัปดาห์ ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้นั้นมีความเข้มข้นในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่าครัวเรือนที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้

3) เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยทำบัญชีครัวเรือนเลย

ในส่วนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนเลยนั้น พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ที่ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนเลยมีจำนวน 95 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 51 ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ที่ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนเลยมีจำนวน 40 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36

ตารางที่ 3.13 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
การจัดทำบัญชีครัวเรือน						
เคยจัดทำและเลิกทำ	81	43.09	53.19	47.32	137	44.67
ทำและยังทำอยู่	12	6.38	19	16.96	31	10.33
ไม่เคยจัดทำ	95	50.53	40	35.71	135	45.00
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
ช่วงเวลาในการจัดทำบัญชีครัวเรือน						
กลุ่มที่เคยจัดทำและเลิกแล้ว						
เช้า	16	19.75	8	15.09	24	17.91
กลางวัน	5	6.17	5	9.43	10	7.46
เย็น	12	14.81	13	24.53	25	18.66
กลางคืน	48	59.26	27	50.94	75	55.97
รวม	81	100.00	53	100.00	134	100.00
ช่วงเวลาในการจัดทำบัญชีครัวเรือน						
กลุ่มที่ทำและทำอยู่						
เช้า	1	8.33	3	15.79	4	12.90
กลางวัน	3	25.00	2	10.53	5	16.13
เย็น	1	8.33	0	0.00	1	3.23
กลางคืน	7	58.33	14	73.68	21	67.74
รวม	12	100.00	19	100.00	31	100.00
สถานที่ในการทำบัญชีครัวเรือนจาก						
ร.ก.ส. กลุ่มที่เคยจัดทำและเลิกแล้ว						
บ้าน	81	100.00	50	94.34	131	97.76
ที่ทำงาน	0	0.00	3	5.66	3	2.24
รวม	81	100.00	112	100.00	300	100.00

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
สถานที่ในการทำบัญชีครัวเรือนจาก ธ.ก.ส. กลุ่มที่ทำและทำอยู่						
บ้าน	11	91.67	19	100.00	30	96.77
ที่ทำงาน	1	8.33	0	0.00	1	3.23
รวม	12	100.00	19	100.00	31	100.00
การได้รับสมุดบัญชีครัวเรือนจาก ธ.ก.ส. กลุ่มที่เคยจัดทำและเลิกแล้ว						
เคย	79	97.53	52	98.11	131	97.76
ไม่เคย	2	2.47	1	1.89	3	2.24
รวม	81	100.00	53	100.00	134	100.00
การได้รับสมุดบัญชีครัวเรือนจาก ธ.ก.ส. กลุ่มที่ทำและทำอยู่						
เคย	12	100.00	17	89.47	29	93.55
ไม่เคย	0	0.00	2	10.53	2	6.45
รวม	12	100.00	19	100.00	31	100.00
การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ต่างๆในการจัดทำบัญชีครัวเรือนกลุ่มที่ เคยจัดทำและเลิกแล้ว						
ธ.ก.ส.	81	100.00	53	100.00	134	100.00
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	81	100.00	53	100.00	134	100.00
การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ต่างๆในการจัดทำบัญชีครัวเรือนกลุ่มที่ ทำและทำอยู่						
ธ.ก.ส.	12	100.00	19	100.00	31	100.00
อื่นๆ	0	0.00	0	0.00	1	0.00
รวม	12	100.00	19	100.00	31	100.00

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนจาก ช.ก.ส.กลุ่มที่เคยจัดทำและเลิกแล้ว						
เคย	79	97.53	52	98.11	131	97.76
ไม่เคย	2	2.47	1	1.89	3	2.24
รวม	81	100.00	53	100.00	134	100.00
การได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนจาก ช.ก.ส. กลุ่มที่ทำและทำอยู่						
เคย	11	91.67	19	100.00	30	96.77
ไม่เคย	1	8.33	0	0.00	1	3.23
รวม	12	100.00	19	100.00	31	100.00
การได้รับการสอนการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากแหล่งต่างๆกลุ่มที่เคยจัดทำและเลิกแล้ว						
เจ้าหน้าที่ ช.ก.ส.	76	93.83	48	90.57	124	92.54
เพื่อนเกษตรกร/คนในชุมชน	10	12.35	3	5.66	13	9.70
ผู้นำชุมชน	2	2.47	3	5.66	5	3.73
สื่อสิ่งพิมพ์	2	2.47	1	1.89	3	2.24
สื่อวิทยุ โทรทัศน์	4	4.94	3	5.66	7	5.22
โฆษณาต่างๆ						
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	4	4.94	0	0.00	4	2.99
รวม***	81	100.00	53	100.00	300	100.00
การได้รับการสอนการจัดทำบัญชีครัวเรือนจากแหล่งต่างๆกลุ่มที่ทำและทำอยู่						
เจ้าหน้าที่ ช.ก.ส.	12	54.55	17	89.47	29	93.55
เพื่อนเกษตรกร/คนในชุมชน	1	4.55	0	0.00	1	3.23

ตารางที่ 3.13 (ต่อ)

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
ผู้นำชุมชน	5	22.73	5	26.32	10	32.26
สื่อสิ่งพิมพ์	1	4.55	0	0.00	1	3.23
สื่อวิทยุ โทรทัศน์	2	9.09	2	10.53	4	12.90
โฆษณาต่างๆ						
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	1	4.55	0	0.00	1	3.23
รวม***	22	100.00	19	100.00	31	100.00
ความเข้มข้นในการจัดทำบัญชี ครัวเรือน กลุ่มที่เคยจัดทำและเลิกแล้ว						
1 ครั้ง	9	11.11	24	45.28	33	24.63
2 ครั้ง	9	11.11	15	28.30	24	17.91
3 ครั้ง	39	48.15	14	26.42	53	39.55
มากกว่า 3 ครั้ง	24	29.63	0	0.00	24	17.91
รวม***	81	100.00	53	100.00	134	100.00
ความเข้มข้นในการจัดทำบัญชี ครัวเรือนเฉลี่ย (ครั้ง/สัปดาห์)	3.04		1.81		2.55	
ความเข้มข้นในการจัดทำบัญชี ครัวเรือน กลุ่มที่ทำและทำอยู่						
1 ครั้ง	2	16.67	10	52.63	12	38.71
2 ครั้ง	1	8.33	5	26.32	6	19.35
3 ครั้ง	5	41.67	4	21.05	9	29.03
มากกว่า 3 ครั้ง	4	33.33	0	0.00	4	12.90
รวม***	12	100.00	19	100.00	31	100.00
ความเข้มข้นในการจัดทำบัญชี ครัวเรือนเฉลี่ย (ครั้ง/สัปดาห์)	2.92		1.68		2.16	

หมายเหตุ: ***ผู้ตอบสามารถเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.3.4 เป้าหมายทางการเงินและวิธีการใช้จ่ายเงินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3.14 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีเหตุผลในการใช้เงินเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะพิจารณาถึงความจำเป็นและคำนึงถึงความเหมาะสมต่อการใช้งานเป็นสำคัญ จึงจะตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการนั้นๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 86 และเมื่อพิจารณาการวางแผนการใช้จ่ายเงินหรือการมีเป้าหมายในการซื้อสินค้าหรือบริการของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนหรือไม่มีการกำหนดเป้าหมายในการซื้อสินค้าหรือบริการ คิดเป็นร้อยละ 87 และ 90 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.14 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามลักษณะการใช้จ่ายเงินและเป้าหมายในการใช้เงิน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
การมีเป้าหมายในการซื้อ						
สิ่งของ						
มีเป้าหมายที่จะซื้อ	25	13.30	11	9.82	36	12.00
ไม่มีเป้าหมายที่จะซื้อ	163	86.70	101	90.18	264	88.00
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
วิธีการใช้เงินเพื่อซื้อ						
สิ่งของต่างๆ						
พิจารณาถึงความจำเป็น	183	86.32	107	86.29	290	86.31
และใช้ได้จึงจะซื้อ						
ซื้อเมื่อมีการลดราคา	6	2.83	6	4.84	12	3.57
50% - 70%						
อยากได้เมื่อไรก็ซื้อเมื่อนั้น	23	10.85	11	8.87	34	10.12
รวม	212	100.00	124	100.00	336	100.00

หมายเหตุ: ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดอมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ- พักชำระหนี้

เมื่อพิจารณาความถูกต้องของการตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดอมของเกษตรกรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สามารถตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดอมได้ ถูกต้องมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ คำถามข้อ 1 ควรมีการออมเงินต่อเดือนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ต่อเดือน คำถามข้อ 2 การทำประกันชีวิตเป็นการวางแผนการออมเงินแบบหนึ่ง และคำถามข้อ 4 บัญชีเงินฝากประจำได้รับดอกเบี้ยเท่ากับเงินฝากเพื่อเรียก โดยคิดเป็นร้อยละ 89 84 และ 74 ตามลำดับ ส่วนคำถามที่ไม่สามารถตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ คำถามข้อ 9 การออม หมายถึง การใช้สิ่งมีค่าทั้งหลายอย่างไม่ประมาท มีเหตุมีผลเพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น คำถามข้อ 8 หลักการรายได้หักค่าใช้จ่ายและคงเหลือเป็นเงินออม เป็นหลักการที่สามารถใช้ได้ผลดีที่สุด และคำถามข้อที่ 5 หลักในการออมเงินที่ดี คือ แบ่งเงินออมไว้ร้อยละ 25-30 ของเงินเดือน โดยคิดเป็นร้อยละ 96 94 และ 63 ตามลำดับ

ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สามารถตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดอมได้ถูกต้องมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ คำถามข้อ 1 ควรมีการออมเงินต่อเดือนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ต่อเดือน คำถามข้อ 2 การทำประกันชีวิตเป็นการวางแผนการออมเงินแบบหนึ่ง และคำถามข้อ 3 บัญชีเงินฝากประจำ ได้รับดอกเบี้ยเท่ากับเงินฝากเพื่อเรียก โดยคิดเป็นร้อยละ 87 70 และ 63 ตามลำดับ ส่วนคำถามที่ไม่สามารถตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ คำถามข้อ 8 หลักการรายได้หักค่าใช้จ่ายและคงเหลือเป็นเงินออม เป็นหลักการที่สามารถใช้ได้ผลดีที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 คำถามข้อ 9 การออม หมายถึง การใช้สิ่งมีค่าทั้งหลายอย่างไม่ประมาท มีเหตุมีผลเพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 97 และคำถามข้อ 5 หลักในการออมเงินที่ดี คือ แบ่งเงินออมไว้ร้อยละ 25-30 ของเงินเดือน คิดเป็นร้อยละ 70 (ตารางที่ 3.15)

ตารางที่ 3.15 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล ที่ตอบคำถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมได้ถูกต้อง จำแนกตามคำถามและเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

คำถาม	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1. ควรมีการออมเงินต่อเดือนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ต่อเดือน	167	88.83	97	86.61
2. การทำประกันชีวิตเป็นการวางแผนการออมเงินแบบหนึ่ง	158	84.04	79	70.54
3. บัญชีเงินฝากประจำได้รับดอกเบี้ยเท่ากับเงินฝากเผื่อเรียก	140	74.47	71	63.39
4. การใช้จ่ายบัตรเครดิตหลายๆ ใบจะช่วยให้วางแผนทางการเงินได้ดี	121	64.36	49	43.75
5. หลักในการออมเงินที่ดี คือ แบ่งเงินออมไว้ร้อยละ 25-30 ของเงินเดือน	69	36.70	33	29.46
6. หลักการรายได้หักค่าใช้จ่ายและคงเหลือเป็นเงินออม เป็นหลักการที่สามารถใช้ได้ผลดีที่สุด	11	5.85	0	0.00
7. การออม หมายถึง การใช้สิ่งมีค่าทั้งหลายอย่างไม่ประมาท มีเหตุมีผลเพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น	7	3.72	3	2.68

ที่มา: จากการสำรวจ

ในส่วนระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ จากตารางที่ 3.16 พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ร้อยละ 52 มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมเฉลี่ย 3.58 คะแนน ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้น มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมในระดับน้อย โดยคิดเป็นร้อยละ 57 และมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมเฉลี่ย 2.96 คะแนน ซึ่งน้อยกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ แต่เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มนี้ยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมไม่มากเท่าที่ควร

ตารางที่ 3.16 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักคอกออม และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

ระดับความเป็นผู้รู้จักคอกออมของลูกค้ำที่เข้าร่วมโครงการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
มาก (5.01-7.00)	11	5.85	0	0.00	11	3.67
ปานกลาง (3.01-5.00)	97	51.60	48	42.86	145	48.33
น้อย (1.00-3.00)	80	42.55	64	57.14	44	48.00
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
คะแนนเฉลี่ย	3.58		2.96		3.14	

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5 ภาระหนี้สินที่มีอยู่ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ และการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

3.5.1 ภาระหนี้สินที่มีอยู่ก่อนเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

ก่อนเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีภาระหนี้สินทั้งนี้จากสถาบันในระบบและหนี้จากสถาบันนอกระบบ โดยมีผลการศึกษาดังนี้

1) ภาระหนี้สินในระบบ

พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินในระบบระยะสั้นก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยคิดเป็นร้อยละ 35 และ 47 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาหนี้สินในระบบระยะสั้นที่มีก่อนเข้าร่วมโครงการในภาพรวม พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนหนี้สินในระบบระยะสั้นเฉลี่ยจำนวน 44,940 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 30,134 ต่อครัวเรือนต่อปี

เมื่อพิจารณาหนี้สินในระบบระยะยาวของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีก่อนเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ ร้อยละ 27 ไม่มีหนี้สินในระบบระยะยาว แต่โดยภาพรวมพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีจำนวนหนี้สินในระบบระยะยาวเฉลี่ย 148,436 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นร้อยละ

27 มีจำนวนหนี้สินในระบบระยะยาวอยู่ในช่วง 150,000-200,000 บาท ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนี้ มีหนี้สินในระบบระยะยาวเฉลี่ย 198,518 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีจำนวนหนี้สินในระบบระยะยาวมากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ (ดังตาราง 3.17)

ตารางที่ 3.17 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนหนี้สินในระบบระยะสั้นและระยะยาว และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

จำนวนหนี้สินในระบบ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนหนี้สินในระบบระยะสั้น						
ไม่มีหนี้ในระบบระยะสั้น	64	34.04	53	47.32	117	39.00
1- 40,000 บาท	41	31.81	29	25.89	70	23.33
40,001-80,000 บาท	42	22.34	14	12.50	56	18.67
80,001-120,000 บาท	26	13.83	12	10.71	38	12.67
มากกว่า 120,000 บาท	15	7.98	4	3.57	19	6.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนหนี้สินระยะสั้นในระบบเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	44,939.61		30,133.93		39,412.15	
จำนวนหนี้สินในระบบระยะยาว						
ไม่มีหนี้ในระบบระยะยาว	50	26.60	11	9.82	61	20.33
1-150,000 บาท	48	25.53	30	26.79	78	26.00
150,001-200,000 บาท	44	23.40	24	21.43	68	22.67
200,001-250,000 บาท	16	8.51	18	16.07	34	11.33
250,001-300,000 บาท	14	7.45	9	8.04	23	7.67
มากกว่า 300,000 บาท	16	8.51	20	17.86	36	12.00
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00

ตารางที่ 3.17 (ต่อ)

จำนวนหนี้สินในระบบ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนหนี้สินระยะยาวในระบบเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	148,436.17		198,517.86		167,133.33	
รวมจำนวนหนี้สินในระบบทั้งหมดเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	193,375.78		228,651.79		206,545.48	

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ภาระหนี้สินนอกระบบ

จากการศึกษาภาระหนี้สินนอกระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาวของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีอยู่ก่อนเข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้ง 2 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินนอกระบบระยะสั้นก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยคิดเป็นร้อยละ 90 และ 88 ตามลำดับ และมีจำนวนหนี้สินนอกระบบระยะสั้นโดยรวมเฉลี่ยจำนวน 3,777 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 4,143 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับ

ในส่วน of จำนวนหนี้สินนอกระบบระยะยาวนั้น พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินนอกระบบระยะยาวเช่นเดียวกับหนี้สินนอกระบบระยะสั้น โดยคิดเป็นร้อยละ 97 และ 90 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาหนี้สินนอกระบบระยะยาวโดยรวม พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีจำนวนหนี้สินนอกระบบระยะยาวโดยเฉลี่ยจำนวน 3,170 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 6,277 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับ (ดังตาราง 3.18)

ตารางที่ 3.18 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนหนี้สินนอกระบบระยะสั้นและระยะยาว และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

จำนวนหนี้สินนอกระบบ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนหนี้สินนอกระบบระยะสั้น						
ไม่มีหนี้สินนอกระบบระยะสั้น	169	89.89	99	88.39	268	89.33
1- 20,000 บาท	6	3.19	6	5.36	12	4.00
20,001-40,000 บาท	8	4.26	3	2.68	11	3.67
40,001-60,000 บาท	2	1.06	2	1.79	4	1.33
มากกว่า 60,000 บาท	3	1.60	2	1.79	5	1.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนหนี้สินระยะสั้นในระบบเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	3,776.60		4,142.86		3,913.33	
จำนวนหนี้สินนอกระบบระยะยาว						
ไม่มีหนี้สินนอกระบบระยะยาว	182	96.81	101	90.18	283	94.33
1-15,000 บาท	0	0.00	0	0.00	0	0.00
15,001-30,000 บาท	3	1.60	1	0.89	4	1.33
30,001-45,000 บาท	0	0.00	3	2.68	3	1.00
มากกว่า 45,000 บาท	3	1.60	7	6.25	10	3.33
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
จำนวนหนี้สินระยะยาวนอกระบบเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	3,170.21		6,276.96		4,330.07	
รวมจำนวนหนี้สินนอกระบบทั้งหมดเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	6,946.81		10,419.82		8,243.40	

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.2 จำนวนหนี้จากแหล่งต่างๆของเกษตรกรก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

ในส่วนแหล่งที่มาของหนี้สินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ สามารถจำแนกได้เป็นแหล่งหนี้สินระยะสั้นและแหล่งหนี้สินระยะยาว เมื่อพิจารณาตารางที่ 3.19 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีหนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาวในระบบมาจาก ธ.ก.ส. โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีหนี้สินระยะสั้นในระบบจาก ธ.ก.ส. เฉลี่ย 25,383 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 14,893 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับ และมีหนี้สินระยะยาวในระบบจาก ธ.ก.ส. เฉลี่ย 139,250 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 193,054 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแหล่งหนี้สินระยะสั้นและระยะยาวนอกระบบของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีแหล่งหนี้สินระยะสั้นนอกระบบมาจากเพื่อนบ้าน และมีแหล่งหนี้สินระยะยาวนอกระบบมาจากญาติพี่น้อง โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีหนี้สินระยะสั้นนอกระบบจากเพื่อนบ้าน เฉลี่ย 1,330 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 1,518 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับ และมีหนี้สินระยะยาวนอกระบบจากญาติพี่น้องเฉลี่ย 1,872 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 3,446 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับ

ตารางที่ 3.19 ค่าเฉลี่ยจำนวนหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนหนี้สินระยะสั้นและระยะยาวทั้งในและนอกระบบจากแหล่งต่างๆของครัวเรือนและเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

หนี้สินแหล่งต่างๆ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	รวม
แหล่งหนี้สินระยะสั้นในระบบ			
ธ.ก.ส.	25,383.13	14,892.86	21,453.67
ธนาคารพาณิชย์/ธนาคารออมสิน	3,085.11	1,071.43	2,333.33
สหกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00
กองทุนในหมู่บ้าน	15,345.74	12,857.14	14,416.67
อื่นๆเช่น ไร่รับจำนำ	1,260.64	1,312.50	1,280.00
หนี้สินระยะสั้นในระบบจากแหล่งต่างๆเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	44,939.61	30,133.93	39,412.15

ตารางที่ 3.19 (ต่อ)

หนี้สินแหล่งต่างๆ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถชำระหนี้ได้	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	รวม
แหล่งหนี้สินระยะยาวในระบบ			
ธ.ก.ส.	139,250.00	193,053.57	159,336.67
ธนาคารพาณิชย์/ธนาคารออมสิน	7,180.85	446.43	4,666.67
สหกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00
กองทุนในหมู่บ้าน	702.13	1,071.43	840.00
อื่นๆเช่น โรงรับจำนำ	1,303.19	3,946.43	2,290.00
หนี้สินระยะยาวในระบบจากแหล่ง ต่างๆเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	148,436.17	198,517.86	167,133.33
รวมหนี้สินระยะยาวในระบบจาก แหล่งต่างๆทั้งหมดเฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)	193,375.78	228,651.79	206,545.48
แหล่งหนี้สินระยะสั้นนอกระบบ			
นายทุนเงินกู้	1,063.83	1,392.86	1,186.67
พ่อค้า/ร้านค้า	265.96	0.00	166.67
ญาติพี่น้อง	1,117.02	1,232.14	1,160.00
เพื่อนบ้าน	1,329.79	1,517.86	1,400.00
หนี้สินระยะสั้นนอกระบบจากแหล่ง ต่างๆเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	3,776.60	4,142.86	3,913.33
แหล่งหนี้สินระยะยาวนอกระบบ			
นายทุนเงินกู้	500.00	482.14	493.33
พ่อค้า/ร้านค้า	0.00	1,536.55	567.18
ญาติพี่น้อง	1,872.34	3,446.43	2,640.00
เพื่อนบ้าน	797.87	839.29	813.33
หนี้สินระยะยาวนอกระบบจากแหล่ง ต่างๆเฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	3,170.21	6,276.96	4,330.07
รวมหนี้สินระยะยาวนอกระบบจาก แหล่งต่างๆทั้งหมดเฉลี่ย (บาท/ ครัวเรือน/ปี)	6,946.81	10,419.82	8,243.40
รวมหนี้สินจากแหล่งต่างๆทั้งหมด เฉลี่ย (บาท/ครัวเรือน/ปี)	200,322.59	239,071.61	214,788.88

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.3 เหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

เหตุผลในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผลจากการศึกษา พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของครัวเรือน โดย คิดเป็นร้อยละ 50 และ 52 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3.20

ตารางที่ 3.20 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของครัวเรือน	94	50.00	58	51.79	152	50.67
นำเงินที่ต้องการชำระหนี้ไปฟื้นฟูการประกอบอาชีพในครัวเรือน	38	20.21	29	25.89	67	22.33
นำไปพัฒนาอาชีพและการดำรงชีพภายในครัวเรือน	35	18.62	20	17.86	55	18.33
นำไปเป็นค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน	21	11.17	5	4.46	26	8.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.4 สัดส่วนของการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งแก่ธนาคาร

เมื่อพิจารณาสัดส่วนการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ จากตารางที่ 3.21 พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้มีสัดส่วนการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ร้อยละ 0.00-0.20 คิดเป็นร้อยละ 63 และ 54 ตามลำดับ นั่นคือ เงินกู้แต่ละบาทเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ยื่นขอกู้จาก ธ.ก.ส. เพียง 20 สตางค์ หรือเงิน 100 บาท มีการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ยื่นขอกู้จาก ธ.ก.ส. เพียง 20 บาท

แสดงว่า เงินส่วนที่เหลือ (ร้อยละ 80) ครัวเรือนเกษตรกรนำไปใช้ผิดจากวัตถุประสงค์ที่ยื่นขอกู้จากธนาคาร

ตารางที่ 3.21 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามสัดส่วนการใช้เงินกู้ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

รายการ	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
สัดส่วนการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของครัวเรือน						
0.00-0.20	119	63.30	60	53.57	179	59.67
0.21-0.40	3	1.60	2	1.79	5	1.67
0.41-0.60	15	7.98	17	15.18	32	10.67
0.61-0.80	39	20.74	22	19.64	61	20.33
0.81-1.00	12	6.38	11	9.82	23	7.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
สัดส่วนการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของครัวเรือนเฉลี่ย	0.27		0.34		0.30	

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5.5 การเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการปรับศักยภาพเกษตรกรและการเข้าพบปะเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

การเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการปรับศักยภาพและการเข้าพบปะเจ้าหน้าที่ช.ก.ส. ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้น เป็นข้อกำหนดที่เกษตรกรทุกครัวเรือนต้องได้รับการเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการปรับศักยภาพเกษตรกร โดยเป็นลักษณะของการฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูอาชีพให้กับครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ได้แก่ การฝึกอบรมเรื่องการเลี้ยงปลาในกระชัง การเพาะเลี้ยงกบ การเพาะเห็ด หรือการอบรมเกี่ยวกับการปลูกพืชผักต่างๆ และการฝึกอบรมด้านการผลิตปุ๋ย เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานให้กับครัวเรือนเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจในแต่ละเรื่องมากขึ้น เพื่อนำไปปรับใช้กับการทำการเกษตรของตนเอง นอกจากนี้ยังมีการจัดให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้เข้าพบปะเจ้าหน้าที่ช.ก.ส. โดยมีช่วงเวลาในการเข้าพบ

เจ้าหน้าที่ช.ก.ส. จำนวน 2 ครั้งต่อปี โดยครั้งที่ 1 อยู่ในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2555 และครั้งที่ 2 ในช่วงสิงหาคม พ.ศ.2556 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ติดตามความก้าวหน้าและทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางการเงินและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

3.5.6 การเข้าพบปะครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จากเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส

การเข้าพบปะครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จากเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่มีการพบปะเจ้าหน้าที่เฉลี่ยจำนวน 3 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่มีการเข้าพบปะเจ้าหน้าที่เฉลี่ยจำนวน 1 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 42 (ดังตารางที่ 3.22)

เมื่อพิจารณาการเข้าพบปะเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จากเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ส่วนใหญ่มีการเข้าพบเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส.มากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อตัวเอง รวมถึงความใส่ใจต่อภาระหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรเอง

ตารางที่ 3.22 จำนวนและร้อยละของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนครั้งในการพบปะเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส. และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

การพบปะเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส.	เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่สามารถชำระหนี้ได้		เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้		รวม	
	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
3 ครั้ง	75	39.89	19	16.96	94	31.33
2 ครั้ง	43	22.87	36	32.14	79	26.33
1 ครั้ง	63	33.51	47	41.96	110	36.67
ไม่พบเลย	7	3.72	10	8.93	17	5.67
รวม	188	100.00	112	100.00	300	100.00
การพบปะเจ้าหน้าที่ ช.ก.ส.เฉลี่ย (ครั้งต่อปี)	1.99		1.57		1.83	

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

3.6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ นั้น ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ เมื่อพิจารณาการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังตารางที่ 3.23 พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (X_2) และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (จำนวนปีที่ศึกษาในระบบ) (X_3) มีความสัมพันธ์กันมากกว่าตัวแปรคู่อื่นๆ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.516 ซึ่งต่ำกว่า 0.700 สามารถทำการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองโลจิสติกโดยใช้ตัวแปรทุกตัวในการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไปได้

ตารางที่ 3.23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงปริมาณที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ปัจจัย	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9
X_2	1.000							
X_3	-0.516	1.000						
X_4	0.002	0.027	1.000					
X_5	-0.178	0.145	0.155	1.000				
X_6	-0.024	0.133	0.057	0.158	1.000			
X_7	-0.032	0.081	0.038	-0.121	-0.031	1.000		
X_8	-0.121	0.250	0.117	0.267	0.112	0.001	1.000	
X_9	0.034	-0.012	0.096	0.087	-0.254	-0.127	0.086	1.000

หมายเหตุ: X_2 หมายถึง อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร

X_3 หมายถึง ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (จำนวนปีที่ศึกษาในระบบ)

X_4 หมายถึง จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง

X_5 หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแลบุคคลในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้

X_6 หมายถึง ภาระหนี้สินที่มีก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ

X_7 หมายถึง สัดส่วนการใช้เงินกู้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์

X_8 หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้จัดการประหยัคคอคคอมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

X_9 หมายถึง ความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ในครั้งนี้ เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลต่อตัวแปรตาม โดยใช้แบบจำลองโลจิสติกในการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้วยแบบจำลองโลจิสติก (logit model) ที่ใช้เป็นเครื่องมือทางการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้จากการประมาณค่าโดยใช้ตัวแปรอิสระที่กำหนด ทั้งหมด 11 ตัว คือ เพศของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (X_1) อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (X_2) ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (จำนวนปีที่ศึกษาในระบบ) (X_3) จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง (X_4) ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแลบุคคลในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้ (X_5) ภาระหนี้สินที่มีก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ (X_6) สัดส่วนการใช้จ่ายที่ตรงตามวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงควมมีวินัยทางการเงินของเกษตรกร (X_7) คะแนนความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้จัดการประหยัดคอคออมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ (X_8) ความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร (X_9) พฤติกรรมในการเล่นการพนัน (X_{10}) พฤติกรรมในการดื่มสุรา (X_{11}) และใช้ปัจจัยระดับความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรเป็นตัวแปรตาม (Y)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองดังกล่าว ณ ระดับความเชื่อมั่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (X_2) คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้จัดการประหยัดคอคออมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ (X_8) ความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร (X_9) พฤติกรรมในการเล่นการพนัน (X_{10}) และพฤติกรรมในการดื่มสุรา (X_{11}) ซึ่งอธิบายในรายละเอียดของแต่ละปัจจัยได้ดังนี้ (ดังตารางที่ 3.24)

ตารางที่ 3.24 ผลการทดสอบค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสติก

ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	ค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จากการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสติก							
	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)	95.0% C.I. for Exp(B)	
							Lower	Upper
เพศของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (X ₁)	0.008	0.431	0.000	1	0.984	1.008	0.433	2.347
อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (X ₂)	-0.058	0.022	7.292	1	0.007	0.943	0.904	0.984
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (จำนวนปีที่ศึกษาในระบบ) (X ₃)	-0.111	0.075	2.151	1	0.142	0.895	0.772	1.038
จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง (X ₄)	0.097	0.160	0.369	1	0.544	1.102	0.805	1.509
ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแลบุคคลในครัวเรือนที่ไม่มีรายได้หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้ (X ₅)	0.000	0.000	0.103	1	0.748	1.000	1.000	1.000
ภาระหนี้สินที่มีก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ (X ₆)	0.000	0.000	1.015	1	0.314	1.000	1.000	1.000
สัดส่วนการใช้เงินกู้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงความมีวินัยทางการเงินของเกษตรกร (X ₇)	0.499	0.571	0.762	1	0.383	1.647	0.537	5.047
คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักการประหยัดควดอมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ (X ₈)	0.193	0.111	3.030	1	0.082	1.213	0.976	1.507
ความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร (X ₉)	0.739	0.193	14.612	1	0.000	2.094	1.433	3.058
พฤติกรรมในการเล่นการพนัน (X ₁₀)	-3.227	0.421	58.832	1	0.000	0.040	0.017	0.091
พฤติกรรมในการดื่มสุรา (X ₁₁)	-1.371	0.460	8.888	1	0.003	0.254	0.013	0.625
ค่าคงที่	4.335	1.630	7.077	1	0.008	76.328		

หมายเหตุ:** ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

1) อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (X_2) จากการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยอายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.058 ซึ่งมีค่าเป็นลบ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีอายุมากขึ้น โอกาสที่จะสามารถชำระหนี้ได้จะลดลง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี ซึ่งเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ การที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีอายุที่เพิ่มขึ้น ความสามารถในการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกายจะมีประสิทธิภาพลดลง ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพได้ง่าย ซึ่งจะส่งผลต่อการประกอบอาชีพทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม ทำให้รายได้ของครัวเรือนไม่เพียงพอ และกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ในที่สุด

2) คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักการประหยัดควดอกของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.193 ซึ่งมีค่าเป็นบวก สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดควดอกในระดับสูง มีโอกาสที่จะสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งพิจารณาได้จากคะแนนความเป็นผู้รู้จักประหยัดควดอกของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม โดยเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดควดอกอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ซึ่งมีคะแนนมากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ที่มีคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดควดอกอยู่ในระดับน้อยและมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.96 แสดงให้เห็นว่า หากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการออมเงิน การใช้จ่ายอย่างเหมาะสม จะส่งผลให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มมากขึ้น

3) ความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.739 ซึ่งมีค่าเป็นบวก สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ จะมีโอกาสที่จะสามารถชำระหนี้ได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้น จะทำให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทราบถึงรายละเอียดของรายรับ-รายจ่ายภายในครัวเรือน ทำให้เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างสามารถลดค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็นภายในครัวเรือนลงได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการชำระหนี้ได้อีกทางหนึ่ง

4) พฤติกรรมในการเล่นการพนัน (X_{10}) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -3.227 ซึ่งมีค่าเป็นลบ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเล่นการพนัน จะทำให้โอกาสการชำระหนี้ได้ลดลง เนื่องจาก การที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างลดพฤติกรรมในการเล่นการพนันลง จะเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างสามารถนำเงินในส่วนนี้ไปชำระหนี้ได้

5) พฤติกรรมในการดื่มสุรา (X_{11}) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -1.371 ซึ่งมีค่าเป็นลบ สามารถอธิบายได้ว่า ถ้าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการดื่มสุรา จะทำให้โอกาสการชำระหนี้ได้ลดลง เช่นเดียวกันกับกรณีการเล่นพนัน การที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างลดพฤติกรรมในการดื่มสุราลง จะเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างสามารถนำเงินในส่วนที่ใช้จ่ายในการดื่มสุราไปใช้ในการชำระหนี้ได้

3.7 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกรและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาด้านนี้เป็นการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระจนส่งผลให้ต้องเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ โดยข้อมูลที่ได้มาจากความคิดเห็นของครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 53 ครัวเรือน จากทั้งหมด 300 ครัวเรือน ได้แก่ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ จำนวน 35 ครัวเรือน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ จำนวน 18 ครัวเรือน ซึ่งพบว่าปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรที่มีหนี้ค้างชำระเกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ดังนี้ (ดังตารางที่ 3.25)

ตารางที่ 3.25 จำนวนของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูลปัญหาอุปสรรคต่อความสามารถในการชำระหนี้ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)	จำนวนผู้ให้ข้อมูล (ครัวเรือน)
เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้	188	35
เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	112	18
รวม	300	53

ที่มา: จากการสำรวจ

3.7.1 ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร

1) ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอกเกิดจากหลายปัจจัย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามของครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ในโครงการพักชำระหนี้ มีรายละเอียดของปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ดังนี้ (ตารางที่ 3.26)

1.1) เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจซบเซามีอัตราการขยายตัวต่ำ และนโยบายภาครัฐที่มีความล่าช้าขาดความต่อเนื่อง ทำให้รายได้ของเกษตรกรที่มาจากการผลิตทางการเกษตรเกิดความไม่แน่นอน ซึ่งการผลผลิตของเกษตรกรมักขึ้นกับภาวะเศรษฐกิจและนโยบายของภาครัฐเป็นสำคัญ

1.2) ค่าจ้างแรงงานในการทำการเกษตรเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนทางการผลิตสินค้าเกษตรกรสูงตามไปด้วย เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก ไม่สามารถใช้กำลังแรงงานในการทำการเกษตรได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยแรงงานจ้างในการทำการเกษตร จึงก่อให้เกิดการกู้ยืมเงินเพื่อใช้เป็นต้นทุนในการผลิตเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้น

1.3) พ่อค้าคนกลางที่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรกดราคาเกษตรกรรายย่อย ทำให้ราคาผลผลิตของเกษตรกรรายย่อยตกต่ำ ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถปฏิเสธการขายได้ เนื่องจากผลผลิตจะเน่าเสีย ทำให้ขาดรายได้และไม่มีเงินในการชำระหนี้

ตารางที่ 3.26 จำนวนของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้ จากปัจจัยภายนอก และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

ปัญหาอุปสรรค	ครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้ (ครัวเรือน)	ครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ (ครัวเรือน)	รวม (ครัวเรือน)
ปัจจัยภายนอก			
ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจซบเซาและการเมือง	25	20	45
ค่าจ้างแรงงานและต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น	15	16	31
การกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง	10	6	16
รวม	50	42	92

หมายเหตุ: เฉพาะครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล

ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายใน

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายใน ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามของเกษตรกร พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายในนั้น เกิดมาจากตัวของเกษตรกรเอง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 3.27)

2.1) ปัญหาด้านการเงินขาดสภาพคล่อง เนื่องจากต้นทุนปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ผลกำไรที่ได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรลดลง มีรายจ่ายที่มากกว่ารายรับส่งผลให้ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนในการทำเกษตร ไม่เพียงพอและกระทบต่อการชำระหนี้ เนื่องจากขาดแคลนรายได้

2.2) การลืมวิถีชีวิตเดิมของตนเองด้วย การใช้ชีวิตไปตามกระแสสังคมในยุคปัจจุบันที่เป็นลักษณะการบริโภคนิยม มุ่งหาความสุขสบาย บริโภคสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินจำเป็นและไม่มีความจำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ทำให้วิถีชีวิตของเกษตรกรเปลี่ยนไปก่อให้เกิดหนี้สินและรายจ่ายที่เกินความจำเป็น

2.3) การเข้าสู่วังวนของอบายมุขต่างๆ ทำให้เกิดความขัดแย้งทั้งในครอบครัวและผู้อื่น เกิดผลเสียต่อสุขภาพและกระทบต่อรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นของครัวเรือน

2.4) การทำการเกษตรแบบเดิมที่เป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เน้นการปลูกพืชเพื่อจำหน่ายเป็นหลัก ซึ่งการทำการเกษตรลักษณะนี้ ต้องมีการผลิตและจำหน่ายผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก เพื่อให้คุ้มค่ากับต้นทุนการผลิตที่เสียไป ก่อให้เกิดความเสี่ยงในกรณีที่ผลผลิตได้รับความเสียหายหรือมีราคาตกต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้และผลกำไรของเกษตรกรอย่างมาก

ตารางที่ 3.27 จำนวนของครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล จำแนกตามปัญหาอุปสรรคในการชำระหนี้จากปัจจัยภายใน และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้

ปัญหาอุปสรรค	ครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้	ครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	รวม (ครัวเรือน)
ปัจจัยภายใน			
การขาดสภาพคล่องทางการเงิน	28	25	53
การใช้จ่ายเงินเกินจำเป็น	9	4	13
การติดอบายมุข	21	17	38
การทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว	8	7	15
รวม	66	53	119

หมายเหตุ: เฉพาะครัวเรือนเกษตรกรที่ให้ข้อมูล

ผู้ตอบสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ที่มา: จากการสำรวจ

3.7.2 ข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร

- 1) การให้ความรู้จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตพืชผลทางการเกษตรที่ตรงกับความต้องการของตลาด เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปต่อยอดเพื่อให้มีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น
- 2) เจ้าหน้าที่หรือภาครัฐให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดหาตลาด หรือรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง หรือหาสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าที่มีราคาดีและมีความแน่นอน และช่วยจัดหาตัวแทนจำหน่ายปัจจัยการผลิตในราคาถูก เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 3) ภาครัฐควรขยายระยะเวลาของโครงการพักชำระหนี้ออกไปอีกอย่างน้อย 6 เดือน เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยการมีรายได้ที่มั่นคงและสามารถใช้หนี้สินได้
- 4) เจ้าหน้าที่หรือภาครัฐควรมีการให้ความรู้ในการขอสินเชื่อมากขึ้น หรือหาแหล่งเงินทุนที่มีระยะเวลาในการชำระคืนยาวและผ่อนน้อยเพื่อเป็นทางเลือกแก่เกษตรกร
- 5) ทางภาครัฐควรให้ความรู้เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกร โดยการอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี รวมถึงการศึกษาดูงาน ให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาการผลิต ส่งผลให้มีเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 6) มีการอบรมถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี รวมถึงการศึกษาดูงานแก่เกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อยกระดับความรู้ของเกษตรกร ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาการผลิต ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 7) เจ้าหน้าที่ควรมีการต่อยอดการดำเนินการส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรหลังจากโครงการพักชำระหนี้ให้สอดคล้องกับศักยภาพ ความพร้อม และความต้องการของเกษตรกร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีโอกาสฟื้นฟูอาชีพของตนเองได้ ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมการสร้างรายได้นอกภาคการเกษตร ซึ่งเกษตรกรหรือบุคคลในครัวเรือนสามารถช่วยกันประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรเพื่อให้มีรายได้นำมาอุปโภค บริโภค รวมถึงการชำระหนี้ อีกทั้งสามารถนำเงินมาลงทุนการเกษตรในฤดูกาลต่อไปและลดการพึ่งพาหนี้นอกระบบได้อีกด้วย

3.8 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบเกษตรกร และข้อเสนอแนะ

3.8.1 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ จำนวน 5 ราย เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นการพิจารณาภายใต้เกณฑ์ที่ ธ.ก.ส.กำหนดเป็นแนวทางในการอนุมัติสินเชื่อคือ 6C's และ 5P นั้น พนักงานที่มีหน้าที่ติดตามหนี้ประสบปัญหาอุปสรรคดังนี้

1) ปัญหาที่เกิดจากคุณสมบัติของเกษตรกร

เกษตรกรลูกค้าไม่มีความใส่ใจ ไม่ติดตามและตระหนักถึงหนี้สินที่ตนเองมีเท่าที่ควร ซึ่งโครงการพักชำระหนี้มีผลทำให้เกษตรกรสูญเสียวินัยทางการเงิน กล่าวคือเกษตรกรสามารถยืดเวลาชำระหนี้ออกไปได้อีก ส่งผลให้เกษตรกรนำเงินที่จะต้องส่งชำระหนี้ค้ำไปลงทุนในธุรกิจหรือประกอบอาชีพอื่นอย่างอื่น ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดตามหนี้สินได้ และยังก่อให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

2) ปัญหาความสามารถในการชำระหนี้คืนของเกษตรกร

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ยังขาดความมั่นคงทางรายได้และความมั่นคงทางอาชีพ คือ รายได้ขึ้นอยู่กับการทำงานเกษตรเป็นหลัก ทำให้กระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร และเมื่อเกษตรกรเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้แล้ว จะไม่สามารถขอกู้เงินเพิ่มเติมจากธนาคารได้ ทำให้ขาดแคลนเงินทุนในการใช้จ่ายหรือการลงทุน เกษตรกรจึงต้องหาทางออกโดยการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนนอกระบบเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในครัวเรือน ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นของหนี้ที่ไม่ก่อไม่เกิดรายได้ของธนาคาร เนื่องจากเกษตรกรนำเงินที่ต้องชำระหนี้แก่ธนาคารไปชำระหนี้จากแหล่งเงินทุนนอกระบบแทน เกิดเป็นปัญหาการชำระหนี้คืนต่อธนาคารไม่ตรงตามกำหนด

3) ปัญหาทุนของกิจการ

เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ส่วนใหญ่มีเงินทุนของตนเองที่ใช้ในการลงทุนทำการเกษตรไม่มากนัก ต้องอาศัยการกู้ยืมจากธนาคารเป็นส่วนใหญ่หากเกษตรกรบริหารจัดการเงินได้ไม่ดีจะส่งผลกระทบต่อชำระหนี้คืนของเกษตรกรได้

4) ปัญหาสภาพแวดล้อมทั่วไปของเกษตรกร

สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันมีการชะลอตัว การจับจ่ายใช้สอยหรือการบริโภคลดลงอย่างเห็นได้ชัด กระทบต่อรายได้ของเกษตรกร คือ เกษตรกรได้รับรายได้และผลกำไรไม่ตรง

ตามเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้และเกิดการขาดสภาพคล่องทางการเงิน ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้แก่ธนาคารได้อย่างครบถ้วนและตรงตามกำหนด

5) ปัญหาการควบคุมและการจัดการใช้เงินของเกษตรกร

เกษตรกรขาดการวางแผนการใช้เงินก่อให้เกิดความล้มเหลวในการบริหารจัดการเงิน ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการพักชำระหนี้อย่างแท้จริง รวมถึงยังไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์จากการเข้าร่วมอบรมฟื้นฟูอาชีพหรือการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทำให้เกษตรกรบางรายจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงเพื่อนำส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เท่านั้น ไม่ได้ทำเพื่อประโยชน์ในเชิงการจัดการการใช้เงินอย่างแท้จริง ส่งผลให้ไม่มีการควบคุมหรือการวางแผนการใช้เงินที่ดี

6) ปัญหาหลักประกันที่ใช่ขอสินเชื่อ

เนื่องจากการขอสินเชื่อของเกษตรกรต้องใช้หลักประกันในการยื่นขอสินเชื่อ เช่น ที่ดิน บุคคลค้ำประกัน หรือเงินฝากจากธนาคาร ซึ่งพบว่า หลักประกันที่ใช่ขอสินเชื่อของเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่ไม่เพียงพอกับเงินที่ต้องการขอกู้ จึงทำให้ธนาคารไม่สามารถอนุมัติสินเชื่อได้ตามที่ขอกู้ ทำให้เกิดปัญหาเงินทุนไม่เพียงพอ ต้องกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอกและเกิดเป็นปัญหาหนี้ค้างในที่สุด

เมื่อพิจารณาตามหลัก 5P สามารถจำแนกปัญหาอุปสรรคต่างๆเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

1) ปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล

เกษตรกรยังมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา การเล่นเกมพนันต่างๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สามารถส่งผลกระทบต่อให้รายจ่ายของครัวเรือนเกินรายรับ การเงินขาดสภาพคล่องและเป็นผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการชำระหนี้ของเกษตรกรได้

2) ปัญหาด้านวัตถุประสงค์

ปัญหาด้านวัตถุประสงค์เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการที่เกษตรกรนำเงินที่ต้องชำระคืนแก่ธนาคารไปใช้กับวัตถุประสงค์อื่นๆ ซึ่งเกษตรกรมีการนำเงินส่วนนี้ไปใช้ในการชำระหนี้คืนแหล่งเงินทุนอื่น บางรายนำเงินไปใช้ลงทุนในกิจการอื่น ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเกิดปัญหาหนี้ค้างชำระตามมา

3) ปัญหาการชำระหนี้

ปัญหาการชำระหนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านวัตถุประสงค์ คือ เกษตรกรไม่จ่ายเงินตรงตามที่ธนาคารกำหนด ซึ่งเกษตรกรชำระหนี้ไม่ครบตามจำนวนหรือมีการชำระหนี้ล่าช้า

4) ปัญหาด้านการป้องกัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการทำประกันชีวิต การทำประกันภัยพืชผลทางการเกษตร รวมถึงขาดการสำรองเงินไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ซึ่งการวางแผนการป้องกันเหล่านี้จะทำให้เกษตรกรมีเงินสำรองไว้ใช้จ่ายหรือใช้ชำระหนี้เมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดขึ้น

5) ปัญหาด้านการวิเคราะห์ความเสี่ยง

ปัญหาความเสี่ยงที่เกิดกับเกษตรกรนั้น ส่วนใหญ่เกิดปัญหาในส่วนของผู้กู้ร่วมเป็นลักษณะของการค้ำประกันให้กับผู้กู้รายอื่น เมื่อผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เกษตรกรฐานะผู้ค้ำประกันต้องแบกรับในการชำระหนี้สินในฐานะผู้กู้ร่วม ทำให้หนี้สินที่ต้องชำระเพิ่มสูงขึ้น จนเกินความสามารถของเกษตรกรส่งผลให้ก่อให้เกิดหนี้ค้างในที่สุด

3.8.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการฯ จากเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบเกษตรกร

1) ในขั้นตอนการขอสินเชื่อ เกษตรกรควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการขอสินเชื่อ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของธนาคารสามารถวิเคราะห์สินเชื่อได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการใช้สินเชื่อ รวมถึงเหมาะสมกับความสามารถในการชำระคืนของเกษตรกร

2) เกษตรกรควรให้ความสนใจและเข้าพบปะเจ้าหน้าที่ที่ดูแลอยู่เสมอ เพื่อติดตามสถานะหนี้สินของตนเอง และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้มากขึ้น

3) เกษตรกรควรจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอและนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการวางแผนการใช้จ่ายให้เหมาะสมเพื่อให้มีรายจ่ายที่น้อยกว่ารายรับ โดยใช้ข้อมูลบัญชีครัวเรือนในอดีตเป็นแนวทางในการวางแผนการใช้จ่ายในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งทำให้เกษตรกรทราบถึงสถานะทางการเงินของตน หากเกิดปัญหาช่วยสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว

4) เกษตรกรควรขยายการผลิตทั้งพืชและสัตว์ซึ่งครอบคลุมรายได้มากขึ้น รวมถึงการบริหารการเงินในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้สถานะทางการเงินทั้งรายได้ ค่าใช้จ่าย และหนี้สินอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และคุณภาพชีวิตจะดีขึ้นตามไปด้วย

5) เกษตรกรต้องลดพฤติกรรมเกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ ทั้งการดื่มสุราและการเล่นการพนันให้น้อยลง รวมถึงการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ เพื่อที่จะสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้

6) เกษตรกรต้องมีการปรับปรุงพฤติกรรมค่าใช้จ่ายเงินของตนเองและครัวเรือน โดยลดค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็นต่างๆลง เพื่อป้องกันการขาดสภาพคล่องทางการเงิน

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสำนักกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อทราบพฤติกรรมทางการเงิน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้จัดแบ่งกลุ่มลูกค้ำดังกล่าวตามหลักการคัดกรองของธนาคารคือ จะแบ่งตามศักยภาพของลูกค้ำตามหลักเกณฑ์การคัดกรองลูกค้ำของ ธ.ก.ส. มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คริวเรือน โดยประชากรทั้ง 3 กลุ่มระดับศักยภาพมีประชากรที่สามารถชำระหนี้คืนให้กับ ธ.ก.ส. ก่อนจะสิ้นสุดโครงการพักชำระหนี้ได้เป็นจำนวน 188 คริวเรือน และมีประชากรที่ยังคงอยู่ในโครงการพักชำระหนี้อยู่เป็นจำนวน 112 คริวเรือน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร (หัวหน้าครัวเรือน) ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองโลจิต (logit model)

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือน พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 64 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และมีการศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนแรงงาน 1-4 คน เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนมากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้เฉลี่ย 199,492 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และ 168,169 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม มีหนี้สินในระบบต่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีแหล่งหนี้สินนอกระบบจากนายทุนเงินกู้ ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มีแหล่งหนี้สินนอกระบบมาจากญาติพี่น้องของตนเอง ในส่วนของ

พฤติกรรมการเล่นการพนัน การดื่มสุรา และการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มนั้น พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ มีพฤติกรรมในการเล่นการพนัน การดื่มสุรา และการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ มากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ โดยพฤติกรรมส่วนบุคคลเหล่านี้ เป็นพฤติกรรมที่กระทบต่อรายจ่ายในครัวเรือนของเกษตรกร คือ มีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้นในขณะที่รายได้ยังคงเท่าเดิม ส่งผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรได้ เมื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเงินการออมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 59 และ 54 ออมเงินจากการฝากธนาคาร และมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นการป้องกันรายจ่ายที่อาจมีมากเกินไปจนเกินความจำเป็น

เมื่อพิจารณาการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้ จำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนและเลิกทำแล้ว เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำบัญชีครัวเรือนและยังทำอยู่ และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือน จากการศึกษารายละเอียดการจัดทำบัญชีครัวเรือน พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ที่เคยทำบัญชีครัวเรือนแต่เลิกทำแล้วและเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เคยทำบัญชีครัวเรือนและยังทำอยู่มีลักษณะการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่คล้ายกัน โดยมีความแตกต่างกันในเรื่องของความเข้มข้นในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนต่อสัปดาห์มากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนเลยนั้น พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่เคยจัดทำบัญชีครัวเรือนเลย คิดเป็นร้อยละ 51 และ 36

เมื่อพิจารณาการวางแผนการใช้จ่ายหรือการมีเป้าหมายในการซื้อสินค้าหรือบริการของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 87 และ 90 มีการวางแผนการใช้จ่ายและจะซื้อสินค้าเมื่อจำเป็นต้องใช้เท่านั้น ในส่วนของการศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดออมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนั้น พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้มีระดับความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักประหยัดคอดอมนั้นมากกว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เมื่อพิจารณาถึงภาระหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินในระบบระยะสั้นแต่มีหนี้สินในระบบระยะยาว เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่สามารถชำระหนี้ได้ มีจำนวนหนี้สินในระบบระยะยาวเฉลี่ย 148,436 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้นั้นร้อยละ 27 มีจำนวนหนี้สินในระบบระยะยาวอยู่ในช่วง 150,000-200,000 บาท ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนี้มีหนี้สินในระบบระยะยาวเฉลี่ย 198,518 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนหนี้สินนอกระบบระยะสั้นและระยะยาวนั้น พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินนอกระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ภาระหนี้สินส่วนใหญ่ของ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนเข้าร่วมโครงการจึงเป็นหนี้สินในระบบที่เป็นหนี้สินในระยะยาว โดยมีเหตุผลสำคัญที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่มเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 และ 52 ในส่วนของสัดส่วนการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ยังใช้เงินที่กู้ยืมไปกับวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่ยื่นกู้

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ที่เข้าร่วมโครงการฯ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักการประหยัดควดอมของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ และความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของครัวเรือนเกษตรกร ส่วนปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร พฤติกรรมการเล่นการพนัน และพฤติกรรมในการเล่นการดื่มสุรา

ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง สามารถจำแนกได้เป็นปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างและปัญหาอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบ โดยปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างนั้น เกิดจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ซึ่งปัจจัยภายนอก ได้แก่ ผลกระทบภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ประกอบกับอัตราค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น และการกำหนดราคาซื้อขายผลผลิตที่มีพ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา ทำให้ต้นทุนทางการผลิตเกษตรของเกษตรกรปรับตัวสูงขึ้นตาม ส่วนปัจจัยภายในนั้น เกิดขึ้นจากตัวเกษตรกรเองเป็นสำคัญ ทั้งลักษณะการปลูกพืชที่เน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยว การมีรายจ่ายที่เกินจำเป็น โดยมีพฤติกรรมบริโภคราคาตามกระแสนิยม ใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือยที่เกินจำเป็น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายเกินรายรับ และทำให้เกิดหนี้สินตามมา ส่วนปัญหาอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ที่ดูแลรับผิดชอบ โครงการพักชำระหนี้ นั้น เป็นการพิจารณาภายใต้เกณฑ์ที่ ธ.ก.ส. กำหนดเป็นแนวทางในการอนุมัติสินเชื่อคือ 6C's และ 5P โดยปัญหาอุปสรรคตามหลักการ 6C's นั้น พบว่า เกษตรกรลูกค้าไม่มีความใส่ใจ ไม่ติดตามและตระหนักถึงหนี้สินที่ตนเองมีเท่าที่ควร เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ยังขาดความมั่นคงทางรายได้และความมั่นคงทางอาชีพ และส่วนใหญ่มีเงินทุนของตนเองที่ใช้ในการลงทุนทำการเกษตรไม่มากนัก เกษตรกรยังขาดการวางแผนการใช้เงิน ซึ่งก่อให้เกิดความล้มเหลวในการบริหารจัดการเงิน ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากโครงการพักชำระหนี้อย่างแท้จริง รวมถึงยังไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์จากการเข้าร่วมอบรมฟื้นฟูอาชีพหรือการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ส่วนหลักประกันที่ใช้อยู่ของเกษตรกรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เพียงพอกับเงินที่ต้องการขอกู้ จึงทำให้ธนาคารไม่สามารถอนุมัติสินเชื่อได้ตามที่ขอกู้ ทำให้เกิดปัญหาเงินทุนไม่เพียงพอ เมื่อพิจารณาปัญหาตามหลักการ 5P พบว่า เกษตรกรยังมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา การเล่นการพนัน

ต่างๆ ทำให้รายจ่ายของครัวเรือนเกินรายรับ เกษตรกรมีการนำเงินที่ต้องชำระคืนแก่ธนาคารไปใช้กับ วัตถุประสงค์อื่นๆ และไม่ชำระเงินตรงตามที่ธนาคารกำหนด เมื่อพิจารณาปัญหาด้านการป้องกัน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการทำประกันชีวิต การทำประกันภัยพืชผลทางการเกษตร รวมถึงขาด การสำรองเงินไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน และเกษตรกรส่วนใหญ่เกิดปัญหาในส่วนของผู้กู้ร่วม ซึ่งเป็น ลักษณะของการค้ำประกันให้กับผู้กู้อื่น เมื่อผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เกษตรกรในฐานะผู้ค้ำ ประกันจึงต้องแบกรับภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น จนเกินความสามารถของเกษตรกรส่งผลให้ก่อให้เกิดหนี้ ค้างในที่สุด

4.2 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

4.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

1) เกษตรกรควรลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในครัวเรือนลง เช่น การเล่นเกมพนัน ดื่มสุรา และการออกงานสังสรรค์ที่มากเกินไป

2) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับการอบรม ฟื้นฟูอาชีพที่ทาง ช.ก.ส.จัดอบรม และหา ความรู้ด้านการประกอบอาชีพเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพหลัก และอาชีพ รองนอกภาคการเกษตร

3) เกษตรกรควรให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ของโครงการพักชำระหนี้ที่มุ่งเน้น เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพการประกอบอาชีพ ลดภาระหนี้สิน เพิ่มขีด ความสามารถในการชำระหนี้เมื่อสิ้นสุดโครงการ ซึ่งเกษตรกรควรนำเงินที่ได้รับการพักชำระหนี้ไป ใช้ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ หรือทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

4) เกษตรกรควรรหาความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาด เช่น ใช้วัสดุหรือปัจจัย การผลิตท้องถิ่น เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก สารสกัดชีวภาพ เพื่อลดการใช้ปัจจัยการผลิตทางเคมีเกษตรที่มี ราคาสูง การรวมกลุ่มกันร่วมกันคิด ทำ และแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง มีอำนาจการ ต่อรอง ซึ่งส่งผลดีต่อการผลิตและการตลาด รวมถึงรายได้ที่เพิ่มขึ้นของกลุ่มเกษตรกร

5) เกษตรกรควรตระหนักถึงความสำคัญของการออมเงิน มีวินัยในการแบ่งสัดส่วนการ เก็บออมเงินก่อนการใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งจะทำให้เกษตรกรสามารถใช้เงินออมในยามฉุกเฉินแทนการกู้เงิน จากสถาบันการเงินต่างๆ รวมทั้งมีวินัยในการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ โดยเกษตรกร สามารถนำข้อมูลจากบัญชีครัวเรือนใช้ในการวิเคราะห์รายจ่ายที่เกินความจำเป็นลงได้

4.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

1) การส่งเสริมหรือการกระตุ้นให้ครัวเรือนเกษตรกรทราบและตระหนักถึงผลเสียของการไม่วางแผนการใช้จ่ายเงิน การใช้จ่ายเงินที่มากเกินไปกับการเล่นการพนัน ดื่มสุรา และการเข้าร่วมงานสังคมต่างๆ ที่กระทบต่อค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2) เนื่องจากโครงการพักชำระหนี้มีการส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพหลังการพักชำระหนี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร แต่ควรเพิ่มขึ้นตอนการส่งเสริมหรือฟื้นฟูให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพความพร้อมของเกษตรกร ซึ่งอาจทำการสำรวจ หรือสอบถามข้อมูลเบื้องต้นก่อนการอบรม เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสฟื้นฟูอาชีพได้จริงตามเป้าหมาย ทั้งอาชีพหลัก และอาชีพรองนอกภาคการเกษตร รวมถึงการติดตามประเมินผลโดยตรงกับเกษตรกรหลังเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อรายรับที่เพิ่มขึ้น

3) การติดตามการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยรูปแบบบัญชีครัวเรือนควรเข้าใจง่าย สะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ และไม่ซับซ้อนจนเกินไป

4.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1) ในการศึกษาครั้งเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสำนักกำแพงเท่านั้น ซึ่งควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาไปยังธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและนำผลการศึกษาในแต่ละพื้นที่มาเปรียบเทียบกัน

2) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพ การให้สินเชื่อเกษตรกรแก่เกษตรกรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เมื่อเกษตรกรออกจากโครงการพักชำระหนี้แล้ว เช่น การเพิ่มวงเงินกู้แก่เกษตรกร หรือการปรับเปลี่ยนระยะเวลาในการชำระหนี้ให้มีความสัมพันธ์กับรอบการผลิตของเกษตรกร

4) ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงขั้นตอนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ธนาคารที่รับผิดชอบในโครงการพักชำระหนี้ ลักษณะการติดต่อหรือการติดตามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นการประเมินการทำงานของเจ้าหน้าที่ และหาข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโครงการพักชำระหนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2554. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. 2534. ตลาดการเงินในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2556. โครงการพักชำระหนี้ 3 ปี. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:http://www.baac.or.th/content/news.php?content_id=011972&content_group_sub=0001&content_group=0003&inside=1. [19 กันยายน 2556].
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2556. คู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อด้านเกษตรกร ว่าด้วยเรื่องการให้กู้เงิน. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา:[http://rhasta/BAAC/\(S\(1tyebfqdntm5451bsfbz45\)\)/HandBook/HandBookMainFrame.aspx?handBookID=143](http://rhasta/BAAC/(S(1tyebfqdntm5451bsfbz45))/HandBook/HandBookMainFrame.aspx?handBookID=143). [6 ธันวาคม 2556]. [6 ธันวาคม 2556].
- ธนัญชนก ไชยรินทร์. 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจชำระหนี้ของเกษตรกรรายย่อยโครงการพักชำระหนี้ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยืน กาชัย. 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ หน่วยอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เบญจรัตน์ แพร่หลาย. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อย: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิวาพร แสงศิริ. 2545. การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของเกษตรกร อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รพีพรรณ ดวงคำสวัสดิ์. 2550. การวิเคราะห์เพื่อการพยากรณ์หนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โดยใช้แบบจำลองโลจิส. การค้นคว้าแบบอิสระบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณมา เมษะมาน. 2552. การติดตามหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารออมสินภาค 7. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันชัย พุทธาภิบาล. 2547. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาท่าช้าง จังหวัดเพชรบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หัตดิน อัครพงษ์สวัสดิ์. 2550. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาคลองหล่อ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อารี บุญย์พงศ์. 2549. เศรษฐมิตិประยุกต์สำหรับการตลาดเกษตร. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Das, U. S., M. G. Papaioannou and C. Trebesch. 2012. *Sovereign Debt Restructurings 1950 – 2010: Literature Survey, Data, and Stylize Facts*. International Monetary Fund.

George, G. J., R. C. Hill., W. E. Griffiths., H. Lutkepohl and T. Chaolee. *Introduction to the theory and Practice of Econometrics*. 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall.

Green, W. H. 2003. *Econometric Analysis*. 5th ed. New Jersey: Prentice Hall.

Khemraja, T. 2009. *The determinants of non-performing loans: an econometric case study of Gyuana.anada*: New College of Florida. [Online]. Available: http://kaahlsfiles.com/thesis/thesis%20papers/1%20High/S_Pasha_and_T_Khemraj.pdf [5 February 2013].

Yamane, T. 1967. *Statistics: An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือน
ที่อยู่ เบอร์โทร
ชื่อผู้ให้ข้อมูล ความสัมพันธ์กับเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือน
ชื่อผู้สัมภาษณ์ สัมภาษณ์วันที่
ชื่อผู้ตรวจแบบสอบถาม วันที่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย \checkmark ใน () หน้าข้อความในช่องว่างที่ตรงกับข้อมูลของท่านมากที่สุด

1. เพศของหัวหน้าครัวเรือน
() 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุของหัวหน้าครัวเรือน ปี
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครัวเรือน (ระบุ)
4. สมาชิกในครัวเรือน (ผู้ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนไม่น้อยกว่า 6 เดือนในรอบปีที่ผ่านมา) มีจำนวน คน
โดยมีรายละเอียดดังนี้

สมาชิกคนที่	เพศ	อายุ	การศึกษาสูงสุด	ความสัมพันธ์กับ หัวหน้าครัวเรือน	การประกอบอาชีพที่มี รายได้ *
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					

หมายเหตุ: * ถ้าไม่มีอาชีพหรือเป็นอาชีพที่ไม่มีรายได้ให้ระบุด้วยว่า “ไม่มีรายได้”

5. ครัวเรือนของท่านมีรายได้เฉลี่ย บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
แบ่งเป็น

() 1. รายได้จากการเพาะปลูกพืช บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

() 2. รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

() 3. รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น (โปรดระบุ)

1.อาชีพ
รายได้บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

2.อาชีพ
รายได้บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

3.อาชีพ
รายได้บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

4.อาชีพ
รายได้บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

5.อาชีพ
รายได้บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

6. ครั้วเรือนของท่านมีค่าใช้จ่ายในครั้วเรือนเป็นจำนวน บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
ซึ่งจำแนกได้เป็น

6.1 ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร

- () 1. รายจ่ายจากการเพาะปลูกพืช บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 2. รายจ่ายจากการปลูสัตว์ บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 3. รายจ่ายจากการประมง บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

6.2 ค่าใช้จ่ายในครั้วเรือนนอกภาคเกษตร แยกเป็น

- () 1. รายจ่ายจากการเพาะปลูกพืช บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 2. รายจ่ายจากการปลูสัตว์ บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 3. รายจ่ายจากการประมง บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 4. รายจ่ายค่าเล่าเรียนบุตร บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 5. รายจ่ายค่ารักษาพยาบาล บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 6. รายจ่ายค่าสินทนการ/ท่องเที่ยว บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 7. รายจ่ายค่าสุรา/บุหรี่/การพนัน บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
() 8. รายจ่ายอื่นๆ (โปรดระบุ)

1. รายจ่าย
จำนวน บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
2. รายจ่าย
จำนวน บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
3. รายจ่าย
จำนวน บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
4. รายจ่าย
จำนวน บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
5. รายจ่าย
จำนวน บาท/ปี หรือ บาท/เดือน

7. ในครั้วเรือนของท่านมีสมาชิกที่ไม่มีรายได้หรือไม่

- () 1. ไม่มี

- () 2. มี จำนวน คนและมีค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกที่ไม่มีรายได้อีกจำนวน..... บาท/ปี หรือ บาท/เดือน
8. ท่านหรือครัวเรือนของท่านมีภาระหนี้สินในปัจจุบันรวม บาท แยกเป็น
- 8.1 หนี้สินในระบบ
- () 1.1 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จำนวน บาท
- () 1.2 ธนาคารพาณิชย์/ธนาคารออมสิน จำนวน บาท
- () 1.3 สหกรณ์การเกษตร จำนวน บาท
- () 1.4 กองทุนในหมู่บ้าน จำนวน บาท
- () 1.5 หนี้สินในระบบอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวข้างต้น (โปรดระบุ)
- 1 จำนวน บาท
- 2 จำนวน บาท
- 3 จำนวน บาท
- 8.2 หนี้สินนอกระบบ
- () 2.1 นายทุนเงินกู้ จำนวน บาท
- () 2.2 ญาติ พี่น้อง จำนวน บาท
- () 2.3 เพื่อนบ้าน จำนวน บาท
- () 2.4 หนี้สินนอกระบบอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวข้างต้น (โปรดระบุ)
1. จำนวน บาท
2. จำนวน บาท
3. จำนวน บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมทางการเงินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย \checkmark ใน () หน้าข้อความในช่องว่างที่ตรงกับข้อมูลของท่านมากที่สุด

9. ในครัวเรือนของท่านหรือตัวท่านเองมีการออมเงินในครัวเรือนบาท/ปีหรือ บาท/เดือน
10. โดยปกติท่านมีวิธีการเก็บเงินอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () 1. ฝากธนาคาร () 2. ฝากประกันชีวิต
- () 3. ลงทุนในสลากออมสิน () 4. ลงทุนในพันธบัตรต่างๆ
- () 5. ลงทุนในหุ้น () 6. ซื้อทองคำ

() 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านหรือครัวเรือนของท่านมีการวางแผนการใช้เงินล่วงหน้าเพื่อป้องกันไม่ให้รายจ่ายเกินรายรับหรือไม่

() 1. ใช่

() 2. ไม่ใช่

12. การจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร

12.1 ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ครัวเรือนของท่านจัดทำบัญชีครัวเรือนหรือไม่

() 1. เคยจัดทำและเลิกแล้วเมื่อ สาเหตุที่เลิกทำบัญชีครัวเรือน
..... (ถามต่อข้อ 12.2-12.8)

() 2. เคยจัดทำและยังทำอยู่ (ถามต่อข้อ 12.2-12.8)

() 3. ไม่เคยจัดทำเลย (ข้ามไปถามข้อ 13)

12.2 ครัวเรือนของท่านใช้ช่วงเวลาใดในการทำบัญชีครัวเรือน

() 1. เช้า

() 2. กลางวัน

() 3. เย็น

() 4. กลางคืน

12.3 ครัวเรือนของท่านใช้สถานที่ใดในการทำบัญชีครัวเรือน

() 1. บ้าน

() 2. ฟาร์ม

() 3. สถานที่ทำงาน

() 4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

12.4 ครัวเรือนของท่านเคยได้รับการแจกสมุดบัญชีครัวเรือนจาก ช.ก.ส. หรือไม่

() 1. เคย

() 2. ไม่เคย

12.5 ครัวเรือนของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใดบ้างในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

() 1. ช.ก.ส.

() 2. สหกรณ์การเกษตร

() 3. สำนักบัญชีจังหวัด

() 4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

12.6 ครัวเรือนของท่านทำบัญชีครัวเรือนสม่ำเสมอเพียงใด ครั้ง/สัปดาห์

12.7 ครัวเรือนของท่านเคยได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนจาก ช.ก.ส. หรือไม่

() 1. เคย

() 2. ไม่เคย

12.8 ครัวเรือนของท่านเคยได้รับการสอนการทำบัญชีครัวเรือนจากแหล่งใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() 1. เจ้าหน้าที่ ช.ก.ส.

() 2. เพื่อนเกษตรกร/คนในชุมชน

- () 3. ผู้นำชุมชน
- () 4. สื่อสิ่งพิมพ์
- () 5. สื่อวิทยุ โทรทัศน์ โฆษณาต่างๆ
- () 6. เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- () 7. อื่นๆ (โปรดระบุ)

13. ในการใช้เงินเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ท่านหรือครัวเรือนของท่านจะมีวิธีอย่างไร

- () 1. พิจารณาถึงความจำเป็น
- () 2. ซื้อเมื่อมีการลดราคา 50% -70%
- () 3. อยากได้เมื่อไรก็ซื้อเมื่อนั้น
- () 4. อื่นๆ (โปรดระบุ)

14. ท่านหรือครัวเรือนของท่านมีเป้าหมายทางการเงินและเป้าหมายชีวิตในอนาคตอย่างไร เช่น ต้องการซื้อรถยนต์ ราคา 800,000 บาท ในระยะเวลา 1 ปี (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้รู้จักออมของเกษตรกรตัวอย่าง

15. แบบวัดความเป็นผู้รู้จักออมของลูกค้ำที่เข้าร่วม โครงการ

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าข้อความในช่องว่างที่ตรงกับข้อมูลของท่านมากที่สุด

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. ควรมีการออมเงินต่อเดือนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของรายได้ต่อเดือน		
2. การทำประกันชีวิตเป็นการวางแผนการออมเงินแบบหนึ่ง		
3. บัญชีเงินฝากประจำได้รับดอกเบี้ยเท่ากับเงินฝากเพื่อเรียก		
4. การใช้จ่ายบัตรเครดิตหลายๆ ใบจะช่วยให้วางแผนทางการเงินได้ดี		
5. หลักในการออมเงินที่ดี คือ แบ่งเงินออมไว้ 25-30 % ของเงินเดือน		
6. หลักการรายได้หักค่าใช้จ่ายและคงเหลือเป็นเงินออม เป็นหลักการที่สามารถใช้ได้ผลดีที่สุด		
7. การออม หมายถึง การใช้สิ่งมีค่าทั้งหลายอย่างไม่ประมาท มีเหตุผลเพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น		

ส่วนที่ 4 การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้และภาระหนี้สินที่มีอยู่ก่อนเข้าร่วมโครงการฯ

16. ท่านเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เมื่อปี พ.ศ.

17. ก่อนการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้มีหนี้คงค้างรวมทั้งหมดอยู่เท่าใด แยกเป็นหนี้ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวอย่างละเท่าใด เป็นหนี้จากแหล่งใดบ้างจำนวนเท่าใด และอัตราดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายให้แหล่งเงินกู้แต่ละแหล่งเป็นเท่าใด ดังนี้

แหล่งหนี้สิน	หนี้สินระยะสั้น		หนี้สินระยะปานกลาง		หนี้สินระยะยาว	
	จำนวน	อัตราดอกเบี้ย	จำนวน	อัตราดอกเบี้ย	จำนวน	อัตราดอกเบี้ย
หนี้สินในระบบ						
1. ธ.ก.ส.						
2. ธนาคารพาณิชย์/ ธนาคารออมสิน						
3. สหกรณ์การเกษตร						
4. กองทุนในหมู่บ้าน						
5. อื่นๆ (ระบุ)						
หนี้สินนอกระบบ						
1. นายทุนเงินกู้						
2. พ่อค้า/ร้านค้า						
3. ญาติพี่น้อง						
4. เพื่อนบ้าน						
5. อื่นๆ (ระบุ)						

18. เพราะเหตุใดท่านจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เพื่อบรรเทาภาระหนี้สินของครัวเรือน
- () 2. นำเงินที่ต้องชำระหนี้ไปฟื้นฟูการประกอบอาชีพของครัวเรือน
- () 3. นำไปพัฒนาอาชีพและดำรงชีพภายในครัวเรือน
- () 4. นำค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน

() 5. อื่นๆ (โปรดระบุ)

19. ในอดีตที่ผ่านมา เมื่อครัวเรือนของท่านกู้ยืมเงินเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามโดยเฉลี่ยแล้วได้นำเงินกู้ดังกล่าวไปใช้ตามวัตถุประสงค์ร้อยละ

20. ท่านได้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมการปรับศักยภาพเกษตรกรที่พักรักษาหนี้กับ ธ.ก.ส. หรือหน่วยงานอื่นๆ ในช่วงที่พักรักษาหนี้จำนวน ครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 เมื่อ หน่วยงานที่มาพบปะ

เรื่องที่ฝึกอบรม

ครั้งที่ 2 เมื่อ หน่วยงานที่มาพบปะ

เรื่องที่ฝึกอบรม

ครั้งที่ 3 เมื่อ หน่วยงานที่มาพบปะ

เรื่องที่ฝึกอบรม

ครั้งที่ 4 เมื่อ หน่วยงานที่มาพบปะ

เรื่องที่ฝึกอบรม

ครั้งที่ 5 เมื่อ หน่วยงานที่มาพบปะ

เรื่องที่ฝึกอบรม

21. เจ้าหน้าที่จาก ธ.ก.ส. ได้เข้ามาพบปะครัวเรือนของท่านในช่วงที่พักรักษาหนี้จำนวน ครั้ง โปรดระบุรายละเอียดการพบปะแต่ละครั้ง

ครั้งที่ 1 เมื่อ เรื่อง

ครั้งที่ 2 เมื่อ เรื่อง

ครั้งที่ 3 เมื่อ เรื่อง

ครั้งที่ 4 เมื่อ เรื่อง

ครั้งที่ 5 เมื่อ เรื่อง

ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

22. ปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

.....

.....

.....

23. ข้อเสนอแนะของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้ให้ข้อมูล..... อายุปี
ที่อยู่..... เบอร์โทร.....
ตำแหน่ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาสำนักกำแพง
จังหวัดเชียงใหม่ เขตพื้นที่รับผิดชอบ ตำบล..... อำเภอสำนักกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้สัมภาษณ์ สัมภาษณ์วันที่.....
ชื่อผู้ตรวจแบบสอบถาม วันที่.....

ส่วนที่ 1 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการ
พักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

1. ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้
ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (โปรดระบุ)

1.1 นโยบาย 6 C's

1.1.1 คุณสมบัติของตัวลูกค้าผู้ขอกู้เงินเชื่อ (characteristic)

.....
.....
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1.1.2 ความสามารถในการชำระหนี้คืน (capacity)

.....
.....
.....

.....
.....
1.1.3 ทุนของกิจการ (capital)
.....
.....
.....
.....

.....
.....
1.1.4 สภาพการณ์แวดล้อมทั่วไป (condition)
.....
.....
.....
.....

.....
.....
1.1.5 หลักประกันหรือหลักทรัพย์ที่ใช้ค้ำประกัน (collateral)
.....
.....
.....
.....

.....
.....
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved
.....
.....
.....
.....

1.2 นโยบาย 5 P

1.2.1 ตัวบุคคล (people)

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.2 วัตถุประสงค์ (purpose)

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.3 การชำระหนี้ (payment)

.....

.....

.....

.....

.....

1.2.4 การป้องกัน (protection)

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1.2.5 ความเสี่ยงภัย (prospective)

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ปัญหาอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลลูกค้าที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ไปรครบ)

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

ตารางภาคผนวกที่ ข.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงปริมาณที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

ปัจจัย	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
X ₂	1.000							
X ₃	-0.516	1.000						
X ₄	0.002	0.027	1.000					
X ₅	-0.178	0.145	0.155	1.000				
X ₆	-0.024	0.133	0.057	-0.158	1.000			
X ₇	-0.032	0.081	0.038	-0.121	-0.031	1.000		
X ₈	-0.121	0.250	0.117	0.267	0.112	0.001	1.000	
X ₉	0.034	-0.012	0.096	0.087	-0.254	-0.127	0.086	1.000

หมายเหตุ: X₂ หมายถึง อายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร X₃ หมายถึง ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร (จำนวนปีที่ศึกษาในระบบ)

X₄ หมายถึง จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่มีรายได้ X₅ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการดูแลบุคคลในครัวเรือนที่จากการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ไม่มีรายได้หรือไม่สามารถประกอบอาชีพได้

X₆ หมายถึง ภาระหนี้สินที่มีก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ X₇ หมายถึง สัดส่วนการใช้จ่ายเงินกู้ที่ตรงตามวัตถุประสงค์

X₈ หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความ X₉ หมายถึง ความเข้มข้นของการทำบัญชีครัวเรือนของ
เป็นผู้รู้จักการประหยัดคอออมของเกษตรกรครัวเรือนเกษตรกร
ที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองโลจิสต์

ขั้นตอนที่ 1 (Block 1) Enter Method

ตารางภาคผนวกที่ ค.1 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ไคสแควร์ของการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสต์

Step 1	Chi-square	df	Sig.
Step	225.037	11	0.000
Block	225.037	11	0.000
Model	225.037	11	0.000

ตารางภาคผนวกที่ ค.2 ค่าสัมประสิทธิ์ต่อความสามารถในการชำระหนี้ของการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสต์

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	171.386 ^a	0.528	0.720

หมายเหตุ: ^a Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางภาคผนวกที่ ค.3 การทดสอบความเหมาะสมของการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสต์ด้วยสถิติ Hosmer and Lemeshow

Step	Chi-square	df	Sig.
1	13.537	8	0.095

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางภาคผนวกที่ ค.4 ค่าสังเกตจริงและค่าที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ได้จากการประมาณค่าด้วยสถิติ

Hosmerand Lemeshow

Step	Y = 0		Y = 1		Total
	Observed	Expected	Observed	Expected	
1	26	28.948	4	1.052	30
2	27	27.018	3	2.982	30
3	25	24.258	5	5.742	30
4	22	18.260	8	11.740	30
5	10	8.399	20	21.601	30
6	1	2.794	29	27.206	30
7	1	1.159	29	28.841	30
8	0	0.614	30	29.386	30
9	0	0.385	30	29.615	30
10	0	0.165	30	29.835	30

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางภาคผนวกที่ ค.5 การตรวจสอบความไม่น่าเชื่อถือได้ในการพยากรณ์จากค่าสังเกตจริงและค่าที่ได้
ในการวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสต์^๑

ค่าสังเกตจริง	ค่าที่ได้จากแบบจำลอง		
	Y		Percentage Correct
	0	1	
Step 1 Y 0	97	15	86.6
1	19	169	89.9
Overall Percentage			88.7

หมายเหตุ: ^๑The cut value is .500

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางภาคผนวกที่ ค.6 ตัวแปรอิสระที่ไม่อยู่ในสมการในการวิเคราะห์แบบจำลอง โลจิสต์^๑

Variables	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95.0% C.I. for	
							EXP(B)	
							Lower	Upper
X1	0.008	0.431	0.000	1	0.984	1.008	0.433	2.347
X2	-0.058	0.022	7.292	1	0.007	0.943	0.904	0.984
X3	-0.111	0.075	2.151	1	0.142	0.895	0.772	1.038
X4	0.097	0.160	0.369	1	0.544	1.102	0.805	1.509
X5	0.000	0.000	0.103	1	0.748	1.000	1.000	1.000
X6	0.000	0.000	1.015	1	0.314	1.000	1.000	1.000
X7	0.499	0.571	0.762	1	0.383	1.647	0.537	5.047
X8	0.193	0.111	3.030	1	0.082	1.213	0.976	1.507

ตารางภาคผนวกที่ ค.6 (ต่อ)

Variables	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95.0% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
X9	0.739	0.193	14.612	1	0.000	2.094	1.433	3.058
X10	-3.227	0.421	58.832	1	0.000	0.040	0.017	0.091
X11	-1.371	0.460	8.888	1	0.003	0.254	0.013	0.625
Constant	4.335	1.630	7.077	1	0.008	76.328		

หมายเหตุ: Variable(s) entered on step 1: X1, X2, X3, X4, X5, X6, X7, X8, X9, X10

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ภาคผนวก ง

ผลการทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยของประชากรด้วย Independent Sample Test

ตารางภาคผนวกที่ ง.1 ค่าสถิติต่างๆของตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยประชากร

	Y	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
รายได้ต่อปีของเกษตรกร กลุ่มตัวอย่าง	1 (สำเร็จ) 0 (ไม่สำเร็จ)	188 112	3.01E5 1.76E5	183683.105 51127.205	13396.467 4831.067
ค่าใช้จ่ายต่อปีของเกษตรกร กลุ่มตัวอย่าง	1 (สำเร็จ) 0 (ไม่สำเร็จ)	188 112	1.99E5 1.68E5	101485.797 38655.955	7401.612 3652.644
สมาชิกที่ไม่มีรายได้และ ค่าใช้จ่ายในการดูแล	1 (สำเร็จ) 0 (ไม่สำเร็จ)	188 112	4.04E4 2.31E5	59910.520 109270.935	4369.424 10325.133
ปริมาณหนี้สินในระบบของ เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	1 (สำเร็จ) 0 (ไม่สำเร็จ)	188 112	1.86E5 7500.08	101895.035 21185.127	7431.459 2001.806
ปริมาณหนี้สินนอกระบบ ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	1 (สำเร็จ) 0 (ไม่สำเร็จ)	188 112	3696.86 7284.11	13009.592 34858.266	948.822 3293.797
วิธีออมเงินของเกษตรกร ตัวอย่าง	1 (สำเร็จ) 0 (ไม่สำเร็จ)	188 112	1.07E4 .00	24759.719 .000	1805.788 .000

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางภาคผนวกที่ ง.2 การทดสอบสมมติฐานของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 ประชากร

	Levene's Test for		t-test for Equality of Means						
	Equality of		t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
	F	Sig.						Lower	Upper
Equal variances assumed	56.162	.000	7.059	298	.000	125386.634	17763.068	90429.688	160343.579
Equal variances not assumed			8.805	232.185	.000	125386.634	14240.946	97328.642	153444.625
Equal variances assumed	20.441	.000	3.132	298	.002	31323.136	10000.680	11642.233	51004.039
Equal variances not assumed			3.795	262.904	.000	31323.136	8253.828	15071.115	47575.157
Equal variances assumed	64.649	.000	-19.525	298	.000	-190759.802	9770.224	-209987.179	-171532.426
Equal variances not assumed			-17.014	151.434	.000	-190759.802	11211.612	-212911.180	-168608.425
Equal variances assumed	134.361	.000	18.257	298	.000	178144.313	9757.529	158941.920	197346.706
Equal variances not assumed			23.147	213.231	.000	178144.313	7696.351	162973.638	193314.988
Equal variances assumed	1.919	.167	-1.271	298	.205	-3587.251	2821.663	-9140.160	1965.658
Equal variances not assumed			-1.047	129.656	.297	-3587.251	3427.734	-10368.781	3194.280

ตารางภาคผนวกที่ ง.2 (ต่อ)

	Levene's Test for		t-test for Equality of Means						
	Equality of		t	df	Sig. (2-	Mean	Std. Error	95% Confidence Interval	
	Variances							tailed)	Difference
	F	Sig.							
Equal variances assumed	37.823	.000	4.579	298	.000	10720.324	2341.160	6113.024	15327.625
Equal variances not assumed			5.937	187.000	.000	10720.324	1805.788	7157.990	14282.659
Equal variances assumed	0.817	0.367	-1.625	298	0.105	-0.717059	0.0441182	-0.1585286	0.0151168
Equal variances not assumed			-1.613	228.144	0.108	-0.717059	0.444415	-0.1592741	0.0158622

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวกนกวรรณ สุขเสาร์	
วัน เดือน ปี เกิด	7 ธันวาคม พ.ศ. 2530	
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2548	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
	ปีการศึกษา 2552	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved